

Bulgaren in Österreich
Българиите
в Австрия

Preis 2 €

Брой **22**
Ausgabe
6-7/2010
www.bulgaren.org

DIE EINZIGE BULGARISCHE ZEITSCHRIFT IN ÖSTERREICH

**Доц. д-р
Велизар Садовски**
Духовността и езикът
пред нови
предизвикателства

**Univ.-Doz. Dr.
Velizar Sadovski**
*Die Geistigkeit und
die Sprache vor neuen
Herausforderungen*

**Шеста световна
среща на
българските медии**

**VI. Weltkongress der
bulgarischen Medien
in Wien**

Inhalt & Editorial

Скъпи читатели,

През май Виена става домакин на Шестата световна среща на българските медии, чиято основна тема е *Новите Изток-Запад* (стр. 9).

На тази тема е посветен и новият брой на списанието.

Интервюто с доц. д-р Велизар Садовски (стр. 4) разкрива връзката между езиците и значението на 24 май за нас, всички българи.

Паралела между Изтока и Запада ще усетите в рубриците *Мемоари* (стр. 12) и *Есе* (стр. 14), в които една австрийка и една българка разказват за своите впечатления от първия си досег с чуждата култура.

Приятно четене!

Ваша Елица Караенева

Liebe LeserInnen,

im Mai wird Wien Gastgeber des Sechsten Treffens der bulgarischen Medien im Ausland, dessen diesjähriges Thema *Die Neuen Osten und Westen* sein wird (Seite 9).

Die neue Ausgabe ist auch dieses Themas gewidmet.

Das Interview mit Doz. Dr. Velisar Sadovski verrät den Zusammenhang zwischen den Sprachen und welche Bedeutung 24. Mai für die Bulgaren hat (Seite 4).

Eine Parallele zwischen Osten und Westen wird in der Rubrik *Memoiren* auf Seite 13 und im *Essay* auf Seite 15 gezogen. Hier können Sie lesen, welche Erfahrungen eine Österreicherin und eine Bulgarin bei Ihrem ersten Treffen mit der fremden Kultur machten.

Wir wünschen Ihnen viel Vergnügen beim Lesen!

Ihre Redakteurin Elitsa Karaeneva

Wir stellen vor..

3 Nestor Kovatchev
/Bulgarisch und Deutsch/

Portrait

4–8 Univ.-Doz. Dr. Velizar Sadovski
/Bulgarisch und Deutsch/

Memoiren

12–13 Bulgarien in kleinen Schritten
/Bulgarisch und Deutsch/

Essay

14–15 Über Wien mit Liebe und Verwunderung
/Bulgarisch und Deutsch/

Für die Kinder

19 Osterseite und 24. Mai
/Bulgarisch und Deutsch/

Aktuell

9–11 VI. Weltkongress der bulgarischen Medien in Wien
/Bulgarisch und Deutsch/

Das unbekannte Bulgarien

16 Etär – wo die Handweke wieder aufleben
/Bulgarisch und Deutsch/

Das unbekannte Österreich

17 Willkommen in Salzburg
/Bulgarisch und Deutsch/

Geschichte

18 Die Frauen als Heiduck
/Bulgarisch /

Gesetze

20–21 Die Familienbeihilfe in Österreich
/Bulgarisch und Deutsch/

22–23 Studieren in Österreich
/Bulgarisch/

Finanzen

24–25 Aktuelles von Financecoaching
/Bulgarisch und Deutsch/

Projekte

26–27 Dimitrana Schinogl
/Bulgarisch und Deutsch/

Kultur & Information

28–29 Petrustag
/Bulgarisch und Deutsch/

28–29 Programm der bulgarischen Kirchen
/Bulgarisch/

30 Kulturprogramm
/Bulgarisch und Deutsch/

31 Anzeigen
/Bulgarisch und Deutsch/

IMPRESSUM
Herausgeber: Kulturverein
Bulgaren in Österreich
Adresse: 1020 Wien,
Vorgartenstrasse 122/460
ISSN 2074-2746 (Print)
ISSN 2074-8450 (Online)
Chefredakteurin: Elitsa
Karaeneva Devrnja
Grafik & Design: Elitsa
Karaeneva Devrnja, Goran
Devrnja, Julia Kovatchev
(JUKO), Donika
Tsvetanova
Korrektur: Bulgarisch – Maria
Kasherova, Lyubomira
Dimitrova, Yordan Gergov
Übersetzung und
Korrektur: Deutsch –
Krasimira Plachetzky,
Blaga Zlateva, Christina
Oppermann-Dimow,
Dimana Piperova
Marketing: Tatyana
Ribarska
Freie
MitarbeiterInnen: Dimitar
Dunkov, Elitsa Tsenova,
Donika Tsvetanova,
Julia Kovatchev, Yordan
Gergov, Emilia Kirilova
Verteilung: Tatyana
Ribarska, Chavdar Ribarski
Druck: Prime Rate Kft.
Erscheinung: *Bulgaren in
Österreich* erscheint jeden
zweiten Monat Preis: 2 €
Abonnement: Kulturverein
Bulgaren in Österreich,
Erste Bank, PLZ 20111,
Kontonr. 28714074000

Нестор Ковачев

между реалния живот и мечтите

ТЕКСТ Елица Караенева
СНИМКИ Архив Нестор Ковачев

Роден през 1981 г., Нестор Ковачев учи до 2002 г. във Факултета по изобразителни изкуства към ВПУ „Св.св. Кирил и Методий“ – Велико Търново, и през същата година идва във Виена. Завършва класа на проф. Франц Граф Erweiterter malerischer Raum в Академията за изящни изкуства през 2005-а.

Несторе, как избра Виена за продължение на своя творчески път?

Случи се доста неочаквано. Запознах се с художничката Юлиана До, която по това време учеше в класа на проф. Франц Граф. Тя ми предложи да кандидатствам в Академията, защото професорът ѝ много уважавал рисунката като медия. Идеята да продължа обучението си във Виена ми се стори предизвикателна и всъщност така се озовах тук.

От няколко години работиш с Галерия „Хайке Куртце“. На престижния ViennaFair 2010 тя за пореден път представи твои творби. Защо е необходима на твореца галерия, която да го представя?

Едно от най-важните неща за всеки млад творец е да добие по-голяма популярност, което може да се постигне само ако има кой да го представя. Затова е добре всеки да работи с галерия – така достига до много по-широка публика.

Твоите рисунки са с акрил, с молив, правиш и колажи. С кои материали обичаш да работиш най-много и защо?

Да, в последно време работите ми са предимно с молив, акрилни бои и изрезки от вестници. Живописата изисква повече пространство, което в момента ми липсва.

Освен с рисуване ти реши да се изявиш и с филм. Разкажи ми накратко за филма „Der letzte Beamte“, който си заснел. Какво е неговото основно послание?

Филмът е под формата на интервю с един човек, чиято мечта е да стане полицаи, по-точно – да работи за спецчастите на Австрия (WEGA), но който от 32 години е просто чиновник пощальон. Оттам и заглавието – „Последният чиновник“. Лентата показва събитията около съкращаването на чиновниците в Австрия от миналата година. Посланието се крие в противоречията, които сюжетната линия пресъздава – между реалния живот и мечтите, от една страна, и свободното срещу работно време, от друга. ★

Nestor Kovachev

zwischen dem realen Leben und den Träumen

Nestor Kovachev, geboren 1981, studierte Bildende Künste an der Universität Veliko Tŕrnovo bis 2002. Im selben Jahr kam er nach Wien, wo er 2005 die Akademie der bildenden Künste in der Klasse von Prof. Franz Graf Erweiterter malerischer Raum absolvierte.

TEXT Elitsa Karaeneva
ÜBERSETZUNG Blaga Zlateva
FOTOS Archiv Nestor Kovachev

Nestor, wie ist es dazu gekommen, dass du Wien als nächste Station auf deinem künstlerischen Weg gewählt hast?

Es war ziemlich unverhofft. Ich lernte die Malerin Juliana Do kennen, die damals in der Klasse von Prof. Franz Graf studierte. Sie schlug mir vor, mich an der Akademie zu bewerben, weil ihr Professor besonders das Bild als Medium fokussierte. Mir schien die Idee, mein Studium in Wien fortzusetzen, eine ziemliche Herausforderung zu sein, und so kam ich dann nach Wien.

Du arbeitest seit einigen Jahren mit der Galerie Heike Kurtze. Im Rahmen des angesehenen ViennaFair 2010 wurden dieses Jahr wieder Werke von dir präsentiert. Warum ist es so wichtig für einen Künstler, von einer Galerie vertreten zu werden?

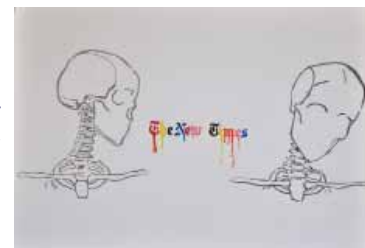
Eine der wichtigsten Prioritäten eines jeden jungen Künstlers ist, bekannter zu werden, was nur dann zu realisieren ist, wenn er eine professionelle Vertretung hat. Es ist deswegen gut und sinnvoll, mit einer Galerie zu arbeiten, weil die Werke so ein viel breiteres Publikum erreichen können.

Deine Bilder sind mit Acrylfarben und Bleistift gemalt, du machst auch Collagen. Mit welchen Materialien arbeitest du am liebsten und warum?

Ja, in letzter Zeit arbeite ich vor allem mit Bleistift, Acrylfarben und Zeitungsausschnitten. Die Malerei erfordert viel mehr Raum, über den ich momentan nicht verfüge.

Du hast dich außer als Maler auch als Filmemacher vorgestellt. Erzähl mir kurz über den Film „Der letzte Beamte“, den du gedreht hast. Was ist seine Kernbotschaft?

Der Film hat die Form eines Interviews mit einem Mann, dessen Traum es ist, Polizist zu werden, genauer gesagt für die österreichische Sondereinheit WEGA zu arbeiten, der aber seit 32 Jahren als Postbeamte arbeitet. Daher heißt der Film „Der letzte Beamte“ und handelt von der Lage der Beamten nach den Kürzungen, die letztes Jahr in Österreich vorgenommen wurden. Die Botschaft des Films steckt in den Gegensätzen, die er zeigt – zwischen dem realen Leben und den Träumen auf der einen Seite und der Freizeit bzw. der Arbeitszeit auf der anderen. ★

Доц. д-р Велизар Садовски

Духовността и езикът
пред нови
предизвикателства

ТЕКСТ Елица Ценова
СНИМКИ Елица Караенева
Архив Австрийска академия на науките

Велизар Садовски е роден през 1972 г. в Кюстендил, България. Доктор по философия на Виенския университет. Доцент по индоевропеистика (2010). Заместник-директор на Института по иранистика в Австрийската академия на науките, където работи от самото му създаване. Гост-професор по иранска филология в Болонския университет от 2005-а. Изнася лекции по сравнително-историческа лингвистика и санскрит в редица европейски университети (Рим, Мюнхен, Лайден, Неапол, Осло). Доц. д-р Садовски води курсове по староирански, старобългарски и съвременен български език към Виенския университет.

Завършил е с пълно отличие Националната гимназия за древни езици и култури – София. Вече 19 години с гордост носи пръстена с инициалите на елитното училище като символ на българския си произход и любовта си към историята.

Univ.-Doz. Dr. Velizar Sadovski

Die Geistigkeit und
die Sprache vor neuen
Herausforderungen

TEXT Elitsa Tsenova
ÜBERSETZUNG Blaga Zlateva
FOTOS Elitsa Karaeneva
Archiv Österreichische Akademie der Wissenschaften

Velizar Sadovski wurde 1972 in Kyustendil (Bulgarien) geboren. Promotion zum Doktor der Philosophie an der Universität Wien. Universitätsdozent für Indogermanistik (2010). Stellvertretender Direktor des Instituts für Iranistik an der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, an dem er seit seiner Gründung tätig ist. Gastprofessor im Fach Iranische Philologie an der Universität Bologna (Italien) seit 2005. Univ.-Doz. Dr. Sadovski hält Vorlesungen in Historisch-Vergleichender Sprachwissenschaft und Sanskrit an vielen europäischen Universitäten (Rom, München, Leiden, Neapel, Oslo). Er unterrichtet Altiranisch, Altbulgarisch (Altkirchenslawisch) und Neubulgarisch an der Universität Wien. Velizar Sadovski absolvierte das Nationale Gymnasium für alte Sprachen und Kulturen, Sofia, mit Auszeichnung. Bereits 19 Jahre lang trägt er mit Stolz den Ring mit den Initialen dieser Eliteschule – als Symbol seiner bulgarischen Herkunft und seiner Liebe für die Geschichte.

Ведър, усмихнат и изключително добронамерен, доц. Садовски търпеливо ни превежда през тайните на древните езици, разсъждава върху значението на езика и смисъла на празник като 24 май.

В какво се състои работата ви като заместник-директор на Института по иранистика към Австрийската академия на науките?

Основните ми научни занимания са концентрирани върху проучването на староиндийски и ирански паметници (Ведите, „Авеста“), на езика и стила на древната индоевропейска поезия. Важен дял заема и работата ми като автор и водещ редактор на „Речника на иранските имена“, включващ личните имена на всички (двадесетина) ирански езици: старо- и новоперсийски, пащо или „пушунски“ (в Афганистан), кюрдски... Проследяват се свидетелствата за тях, например в гръцката и римската литература, в асирийски, вавилонски и други езици. Имената се тълкуват от историческо и лингвистично-etimологическо гледище. Създател съм и на поредицата „Публикации по иранистика“ на виенската Академия: от създаването на Института от проф. Берт Г. Фрагнер през 2003-та издадохме над 40 тома, посветени на историята и културата на Иран. Функцията ми в Института носи и редица отговорности от научно-политическо естество. През миналата година започнах работа и по „Речника на съществителните имена в иранските езици“ по покана на Лайденския университет (Холандия).

Лесно ли се търси духовност във време, доминирано от материализъм?

Не, защото изкушенията на консумативното общество дебнат отвсякъде. Още навремето песента на Мадона „Живеем в материален свят и аз съм материално момиче“ внезапно се превърна в себеидентификационен мотив за мнозина. Очевидно, въпреки несъмнените идеалистични наклонности на младия човек, досегът с материалното и с реалността го стъписва, попарва и променя. И за жалост прекомерно често се среща именно преход от краен идеализъм към краен материализъм.

Неслучайно психологът Ерих Фром формулира въпроса като „Да имаш или да бъдеш?“. Разликата е фундаментална и да се вземе правилното решение, е болезнено трудно. Като в разговора на Христос с богатия му последовател, който го пита какво да направи, за да наследи Вечния живот. „Иди, продай имота си и раздай на сиромаси – и ще имаш съкровище на небето“, е отговорът. Евангелският текст продължава: „Момъкът си отиде натъжен, защото имаше много имот.“ В един момент тежестта на материалното, която гравитационно ни притегля към *тук-и-сега*-то, може да ни отхвърли от Същественото, към което сме се стремили, и да се окажем впримчени в реалността на неосъщественото.

Heiter, freundlich und überaus wohlwollend, führt Doz. Sadovski ungeduldig durch die geheimnisvolle Welt der alten Sprachen und reflektiert über die Bedeutung der Sprache und über den Sinn von Feiertagen wie dem 24. Mai.

Worin besteht Ihre Arbeit als stellvertretender Direktor des Instituts für Iranistik an der Österreichischen Akademie der Wissenschaften?

Meine wissenschaftliche Tätigkeit an der Akademie konzentriert sich vor allem auf die Erforschung altindischer und iranischer Sprachdenkmäler (wie die Veden oder das *Avesta*), die Sprache und den Stil der alten indoeuropäischen (indogermanischen) Dichtung. Ein wesentlicher Teil davon umfasst auch meine Arbeit als Mitherausgeber und Autor des *Iranischen Personennamenbuches*, das die Namen in allen iranischen Sprachen (ca. zwanzig Sprachen: Alt- und Neupersisch, Pashto, Kurdisch und weitere ca. 20 Idiome) erfasst. Dabei werden ihre Belege z. B. in der griechischen und römischen Literatur, aber auch im Assyrischen, Babylonischen und einer Reihe anderer Sprachen zurückverfolgt. Die Namen werden vom historischen und linguistisch-etymologischen Standpunkt analysiert und erläutert. Weiters bin ich Mitherausgeber der Reihe *Veröffentlichungen zur Iranistik* der Österreichischen Akademie der Wissenschaften: Seit der Gründung des Instituts durch Prof. Bert G. Fagner im Jahre 2003 haben wir mehr als 40 Bände herausgegeben, die der Geschichte und Kultur Irans gewidmet sind. Zu meiner Funktion am Institut gehören ebenso bestimmte Verantwortungen wissenschaftspolitischen Charakters. Letztes Jahr habe ich auch begonnen, im Auftrag der Universität Leiden (Niederlande) an einem *Wörterbuch der Nomina in den iranischen Sprachen* zu arbeiten.

Езикът и религията са едни от основните белези на всяка цивилизация. В последните години се алармира, че SMS и имейл общуването унищожават майчиния език, който говорим от поколения. Доколко е застрашен езикът ни?

Новата електронна среда, парадоксално, възроди забравеното писане на писма като ценна културна форма на социална комуникация. Въпросът е на какво ниво на езикова компетентност протича този разговор. И тук количествените натрупвания не водят непременно до качествени изменения. Сред комуникационната маса трябва да се съхрани ценното. В хиперинформационната среда днес възниква въпросът за отсяването и запазването на съдържателните ценности – така написаното остава, ала къде са носителите му днес? Навремето словото е било изрязвано в камък – и вече хилядолетия оцелява, въпреки катаклизмите. Докато при преходността на „оперативната памет“ на компютъра може да се окаже, че цяло интелектуално наследство е в състояние да се самоунищожи в един момент, ако липсва бдителност.

Вече дори имаме нов термин – „електронно моделирана комуникация“, за да изразим особеностите на съвременното общуване.

О, да. Възникна дори цял дял от лингвистиката относно езика на новите медии: на блогите, на социалните платформи. Той изследва как осъществяваната в реално време минималистична комуникация функционира като речев акт. Любопитното е, че езикови формули и структури, които познаваме от най-далечно минало на човечеството, се повтарят дори в свършено друга комуникационна среда. Очевидно основните принципи на общуване се запазват и стойността остава в сила независимо от типа комуникация.

Следователно може да се успокоим, че езикът ни не е в опасност... Опасността е в „обезсмислянето“ на езика, в загубата на тъкан-

Заедно с проф. Хайнц Миклас на Синайската планина (2007)
Mit Prof. Heinz Miklas auf dem Berg Sinai (2007)
FOTO Ernst-Georg Hammerschmid

Ist es leicht in Zeiten, die durch den Materialismus dominiert werden, auf dem Gebiet der Geisteswissenschaften zu arbeiten?

Nein, weil die Versuchungen der Konsumgesellschaft von allen Seiten her lauern. Noch in den 80er Jahren ist ja das Madonna-Lied „We are living in a material world and I am a material girl!“ für viele schlagartig zu einem Selbstidentifikationsmotiv der Selbstdefinition geworden. Trotz aller zweifellos vorhandenen idealistischen Neigungen des jungen Menschen kommt es offenbar nicht selten dazu, dass die Berührung mit dem Materiellen und der harten Realität ihn (oder sie) befremdet, bestürzt – und verändert. Leider ist ein solcher Übergang vom extremen Idealismus zum extremen Materialismus viel zu oft zu beobachten.

Nicht von ungefähr formuliert der Psychologe Erich Fromm die Frage folgendermaßen „Haben oder sein?“. Der Unterschied ist fundamental, und die richtige Entscheidung zu treffen ist schmerzvoll. So, wie im Gespräch von Jesus mit seinem reichen Nachfolger, der ihn fragt, was er Gutes tun solle, um das ewige Leben zu gewinnen: „Geh, verkauf deinen Besitz und gib das Geld den Armen; so wirst du einen bleibenden Schatz im Himmel haben“, lautet die Antwort. Der evangelische Text fährt so fort: „Als der junge Mann das hörte, ging er traurig weg, denn er hatte ein großes Vermögen.“ In einem Moment kann uns das Gewicht des Materiellen, das uns schwerkraftmäßig zu dem Hier-und-Jetzt heranzieht, dem Wesentlichen entreißen, wonach wir gestrebt haben – so dass wir uns in der Realität des Unrealisierten gefesselt sehen können.

Sprache und Religion zählen zu den Kennzeichen jeder Zivilisation. In den letzten Jahren wird öfters Alarm geschlagen, dass die SMS- und E-Mail-Kommunikation die Muttersprache zerstören, die wir seit Generationen sprechen. Inwieweit ist unsere Sprache gefährdet?

Das neue elektronische Medienambiente hat paradoxerweise das vergessene Schreiben von Briefen wiederbelebt als eine wertvolle Kulturform sozialer Kommunikation. Die Frage ist, auf welchem Niveau sprachlicher Kompetenz dieser Diskurs stattfindet. Auch in diesem Fall führen die „quantitativen Akkumulationen“ nicht unbedingt zu qualitativen Veränderungen. In der Kommunikationsmasse ist das qualitativ Hochwertige zu bewahren. Im heutigen hyperinformativen Milieu entsteht die Forderung nach dem Ausieben und der Erhaltung der inhaltlichen Werte – das Geschriebene bleibt zwar, aber wo sind seine Träger heute? Früher wurde das Wort in Stein gemeißelt – und blieb über Jahrtausende hinweg trotz aller *Schicksalswenden* bestehen. Indes kann es sich im Hinblick auf die Vergänglichkeit des „operativen Speichers“ des Computers herausstellen, dass ein ganzes intellektuelles Erbe sich selbst in einem Augenblick zerstören kann, wenn es an Sensibilität und Wachsamkeit mangelt.

Es gibt jetzt den neuen Terminus der „elektronisch modellierten Kommunikation“, der die Besonderheiten der modernen Kommunikationsformen zum Ausdruck bringen soll.

O ja. Es ist sogar ein ganzer Bereich der Linguistik entstanden, der sich mit der Sprache der neuen Medien, der Blogs, der „sozialen Plattform-

В Синайския манастир: палеографско изследване на старобългарския ръкопис „Синайски мисал“ от XI век (2007)

Am Sinai-Kloster: Paläographische Untersuchungen am altbulgarischen Manuskript „Missale Sinaiticum“ vom XI. Jahrhundert
FOTO Ernst-Georg Hammerschmid (2007)

та на посланието. Но ако човек остане свobodомислещ, независима личност – въпреки менливата конюнктура, социалната принуда и ситостта на консумативното общество – същността в езика, онова, което Вазов нарича „гласът, дето вика, мисълта, що грей, истината вечна, що вечно живей“, никога няма да се загуби.

Разкажете ни нещо повече за „Синайския мисал“.

През 1996-а, още като студент, бях поканен от проф. Хайнц Миклас с проект в рамките на Балканската комисия към Австрийската академия на науките да се заема с разчитането на този литургиен старобългарски ръкопис. Той бе намерен през 1975 г. в манастира „Св. Екатерина“ на полуостров Синай в днешен Египет като клъбце от пергаментни откъслци в окаяно състояние. Затова и години наред остава неизследван, но проф. Миклас и аз се захванахме с анализа на паметника. Моята задача бе именно разчитането на този глаголически текст: десетки силно избелели листове!

В „Кирило-Методиевската енциклопедия“ в статията на проф. Боряна Велчева вие двамата сте посочени като първопроучватели на този ръкопис.

Това беше, практически, неизвестен паметник и жанр, защото литургия от времето на св. св. Кирил и Методий и дори от 100–200 години след тях не е запазена. След разчитането на текста се заех да открива и гръцки, латински и славяноезични паралели. Сред стотици литургийни ръкописи се намери цяла поредица паралели на този старобългарски паметник. Сега работата прерасна в национален проект на няколко институции със силна компютърно-техническа поддръжка.

В навечерието сме на един от най-светлите български празници – 24 май. Какво е вашето лично разбиране и отношение към този ден?

Основно измерение на този празник е тържеството на духовността, видяна, както и сетне през Възраждането, през призмата на християнството и на Българската православна църква като гарант за оцеляване в условията на несвобода. Водещ културен момент е възходът на нашата словесност, а оттам – на познава-

men“ auseinander setzt. Es wird untersucht, wie die minimalistische Echtzeitkommunikation als Sprechakt funktioniert. Das Interessante ist, dass sprachliche Formeln und Strukturen, die wir seit der tiefsten Vergangenheit der Menschheit kennen, stets wiederkehren – sogar in einem völlig neuartig gestalteten kommunikativen Milieu. Offensichtlich werden die Grundprinzipien der Kommunikation beibehalten, und das Wertvolle verliert keineswegs an Gültigkeit, unabhängig vom Kommunikationstypus.

Man kann also beruhigt sein, dass die Sprache nicht gefährdet ist?

Die Gefahr besteht in der „Entsinnhaftung“, der Sinnentleerung der Sprache, dem Verlust der Botschaftssubstanz. Aber wenn man eine freidenkende, unabhängige Persönlichkeit bleibt, trotz der veränderlichen Konjunkturlage, des sozialen Zwangss und der Übersättigung der Konsumgesellschaft, dann wird das Wesentliche an der Sprache, das, was Ivan Vazov „die Stimme, die aufschreit, der Gedanke, der strahlt, die ewige Wahrheit, die ewig lebt“ nennt, nie verloren gehen.

Erzählen Sie uns etwas mehr über das „Missale Sinaiticum“.

Im Jahr 1996, noch als Student, wurde ich von Prof. Heinz Miklas eingeladen, mich im Rahmen eines Projekts der Balkankommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften mit der Erschließung dieser altbulgarischen liturgischen Handschrift zu beschäftigen. Das Manuskript wurde 1975 im St. Katharinenkloster auf der Halbinsel Sinai (im heutigen Ägypten) als ein Bündel loser Pergamentstücke in einem miserablen Erhaltungszustand entdeckt. Darum ist es jahrelang unerforscht geblieben, aber Prof. Miklas und ich übernahmen die Analyse dieses Kulturdenkmals. Meine genaue Aufgabe bestand in der Entzifferung dieses *glagolitischen* Textes – mehrerer Dutzend stark verblichener Blätter!

Sie beide werden in einem Artikel von Prof. Boryana Velcheva in der Kyrillo-Methodianischen Enzyklopädie (*Kirilo-Methodievska enciklopedija*, Bd. III) als erste Erforscher dieser Handschrift genannt.

Das war ein praktisch unbekanntes literarisches Denkmal – und Textgenre, weil die Liturgie aus den Zeiten der hl. Kyrill und Method bzw. aus der Zeit 100–200 Jahre danach sonst nicht erhalten ist. Nach der Textentzifferung begann ich eine systematische Suche nach griechi-

телните способности, на абстрактната рефлексия, надскачаща пределите на заобикалящата ни реалност. В изковаването на нови думи за понятия от сферата на богословието и философията св.св. Кирил и Методий се разкриват като невероятни филолози, майстори на стилистиката, отлични познавачи на преводните техники. Сътворяването на изящен литературен език води до разцвет на цял спектър културни ценности. Ето защо, третирайки старобългарския език в широтата на наднационалното му значение, без амбиции да монополизираме това културно достояние, което приобщава толкова славянски и балкански народи, не губим нищо от патриотизма си, а виждаме измеренията му в по-мощен план, в по-вярна светлина.

Тоест не бива на всяка цена да пренареждаме фактите, за да отговорят те на нашите желания...

Един от твърде малкото истински общославянски символи – гробът на св. Кирил, се намира в базиликата „Сан Клементе“ в Рим. Уникална църква, която в подземие си стъпва на култово средище от I век: римско-ирански митреум. Отгоре е раннохристиянският храм с катакомби, гробове на мъченици и светци, сред които и гробът на св. Кирил. Това е празен гроб, което също е много символно. И въпреки това той е украсен с надписи на всички славянски езици: сред тях и на български. Над това днес подземно пространство пък е новата базилика, с прекрасна мозайка от периода около схизмата, вградена обаче в католическия бароков храм. Ключов момент в тази метафора на вертикалното слоеве на реалността е да разберем, че вярата, духовността, е единна – и това са всички тези култови постройки, взети заедно. Който би унищожил митреума отдолу или католическата църква отгоре, би разрушил това единство. Не бива да допуснем рушенето дори на един-единствен слой от цивилизацията, в която се втъкваме и ние като част от духовното цяло. ★

С делегацията на Австрия в Академията на науките в Таджикистан (проф. Фризингер, проф. Фрагнер, 2005)
An der Akademie der Wissenschaften der Republik Tadjikistan mit der österreichischen Delegation (Prof. Friesinger, Prof. Fragner, 2005)
FOTO Prof. Ralph Kauz

schen, lateinischen und slawischen Parallelen – und unter Hunderten von liturgischen Handschriften tauchte eine ganze Reihe von Quellen und Parallelen dieses altbulgarischen Codex auf. Nun ist die Arbeit zu einem nationalen Projekt von mehreren Institutionen mit einer umfassenden computertechnischen Unterstützung angewachsen.

Wir stehen am Vorabend eines der schönsten bulgarischen Feste – des 24. Mai. Was ist Ihre persönliche Stellung dazu, Ihre Ansicht über dieses Fest?

Eine Grunddimension dieses Festes ist der Triumph der Geistigkeit, die – wie etwa während der bulgarischen Wiedergeburt – durch das Prisma des Christentums und der bulgarischen orthodoxen Kirche anzusehen ist, als Garant für das Überleben unter den Bedingungen der Unfreiheit. Ein führendes Moment in kultureller Hinsicht ist das Aufblühen unserer *Slovesnost* – ‘Wortschatz’ und ‘Wortkunst’ – und daher auch der subtilen Erkenntnisfähigkeiten, der abstrakten Reflexion, die über die Schranken der greifbaren Realität hinausgeht. Durch die Kreation neuer Wörter für Begriffe aus den Bereichen der Theologie und der Philosophie erweisen sich die hl. Kyrill und Method als begnadete Philologen, Meister der Stilistik, ausgezeichnete Kenner der Übersetzungstechniken. Die Schöpfung einer elaborierten literarischen Sprache führt zum Aufschwung eines breiten Spektrums kultureller Werte. In diesem Sinne, wenn wir die altbulgarische Sprache in der ganzen Bandbreite ihrer übernationalen Bedeutung behandeln – ohne dabei zu versuchen, dieses Kulturerbe, das so viele slawische und Balkanvölker vereint zu monopolisieren, – verlieren wir nichts von unserem Patriotismus, sondern sehen die Bedeutung dieser Sprache aus einer mehrdimensionalen Perspektive, in einem richtigeren Licht.

Das heißt, wir dürfen die Fakten nicht beliebig verdrehen, um sie unseren Wünschen anzupassen.

Eines der viel zu wenigen wirklich gemeinslawischen Symbole, das Grab des hl. Kyrill, befindet sich in der Basilika „San Clemente“ in Rom. Eine einzigartige Kirche, die auf einem unterirdischen Kultraum, einem römischen Mithra-Heiligtum (Mithräum) iranischer Prägung aus dem 1. Jh. errichtet wurde. Darüber liegt ein frühchristlicher Tempel mit Katakomben, Grabstätten von Märtyrern und Heiligen, zu denen auch das Grab des hl. Kyrill gehört. Es ist ein leeres Grab – auch dies ist sehr symbolträchtig. Immerhin ist es mit Inschriften in allen slawischen Sprachen versehen, darunter auch auf Bulgarisch. Über diesem, heute unterirdischen, Raum erhebt sich die neue Basilika mit einem wunderschönen Mosaik aus der Periode rund um die Kirchentrennung, das dann wiederum in die katholische Barockkirche eingegliedert wurde. Ein Schlüsselmoment in dieser Metapher der vertikalen Schichtung der Realität ist es, verstehen zu können, dass der Glaube, die Geistigkeit, einheitlich ist – und das sind all diese Kultgebäude in ihrer Gesamtheit. Wer das Mithräum unten oder die katholische Basilika oben untergraben würde, würde diese Einheit vernichten. Wir dürfen die Zerstörung nicht einmal einer einzigen Schicht der Zivilisation zulassen, in die auch wir als ein Teil des geistigen Ganzen eingewoben sind. ★

VI. Weltkongress der bulgarischen Medien in Wien

TEXT *Bulgaren in Österreich*
ÜBERSETZUNG Blaga Zlateva
FOTOS BTA

За шеста поредна година Българската телеграфна агенция и Асоциацията на българските медии по света организират световна среща на българските медии. Този година форумът ще се проведе във Виена от 16 до 20 май.

ТЕКСТ *Българите в Австрия*
СНИМКИ БТА

Екип на „Българите в Австрия“ разговаря с генералния директор на Българската телеграфна агенция (БТА) г-н Максим Минчев, който се върна години назад, за да сподели как се е зародила идеята за провеждането на световните срещи.

Началото

„В началото на XXI в. имаше дебати в обществото за това колко е голяма българската диаспора навън. Правеха се различни предположения – имаше цифри от порядъка на милион-два, дори три – разказва г-н Минчев. – Предполагайки, че тези българи, живеещи в много държави по света, имат собствени медии, ние решихме да ги открием.“ От БТА се обърнали за подкрепа към българските кореспонденти по света, Министерството на външните работи и Държавната агенция за българите в чужбина с молба оттам да направят справка за българи, издаващи вестници или ръководещи телевизии или радиа. „И така обединените „разунавателни“ действия от няколко страни доведоха до внушителна цифра – открихме над 108 български медии в повече от 30 държави. Решихме, че БТА, като най-старата и една от най-големите български медийни институции, е в състояние да събере тези медии, за да могат те да се опознаят или най-малкото да направим така, че в публичното пространство да стане известен фактът, че те съществуват. Мнозина очевидно са подозирали, че има български вестници или списания, но никой не е предполагал, че става дума за огромна духовна мощ извън България.“

Част от стилистиката на световноизвестния художник, архитект и природозащитник Фриденсрайх Хундертвасер е в основата на графичните изображения на Шестата световна среща на българските медии.

Zum sechsten Mal organisieren die Bulgarische Nachrichtenagentur (BTA) und die Assoziation der bulgarischen Medien weltweit (ABMS) den Weltkongress der bulgarischen Medien. Dieses Jahr findet das Forum vom 16. bis 20. Mai in Wien statt.

In einem Interview für die Zeitschrift „Bulgaren in Österreich“ erzählte der Generaldirektor der Bulgarischen Nachrichtenagentur Herr Maksim Minchev rückblickend auf die vergangenen Jahre von der Entstehung der Idee einen Weltkongress der bulgarischen Medien zu organisieren.

Der Anfang

„Am Anfang des 21. Jahrhunderts gab es eine öffentliche Diskussion darüber, wie groß die bulgarische Diaspora im Ausland ist. Es wurde unterschiedlich geschätzt – von ein, zwei bis sogar drei Millionen Menschen – erzählte Herr Minchev. – Wir gingen davon aus, dass diese Bulgaren, die in vielen verschiedenen Ländern weltweit lebten, ihre eigenen Medien haben, und nahmen uns vor, diese zu finden. „Die Bulgarische Nachrichtenagentur suchte die Auslandskorrespondenten weltweit um Unterstützung auf und wandte sich an das Außenministerium und an die Staatsagentur für Bulgaren im Ausland mit dem Anliegen, Auskünfte über Bulgaren, die Zeitungen herausgeben oder Fernseh- oder Radiosender betreiben, zu bekommen. „Und so ergaben die gemeinsamen „Erkundungsbemühungen“ von verschiedenen Seiten eine beeindruckende Zahl – wir fanden 108 bulgarische Medien in mehr als 30 Ländern – erinnerte sich Maksim Minchev. – Wir glaubten, dass BTA als die älteste und eine der größten bulgarischen Medieninstitutionen in der Lage ist diese Medien zusammenzubringen, um einander kennenzulernen oder zumindest um die Öffentlichkeit darauf aufmerksam zu machen, dass diese Medien überhaupt existieren. Viele haben anscheinend gehaut, dass es bulgarische Zeitungen oder Zeitschriften gibt, aber es hat wohl niemand damit gerechnet, dass es sich dabei um eine enorme geistige Macht außerhalb Bulgarens handelt. „Gerade diese Entdeckung motivierte BTA, einen Weltkongress der bulgarischen Medien zu veranstalten. „Danach begann die zweite Phase unserer Erkundungen und zwar mussten wir herausfinden, welche dieser Medien qualitativ hochwertig waren.“ Es stellte sich heraus, dass „eine solide Partie von Zeitungen und Zeitschriften aus der gan-

Генералният директор на БТА г-н Максим Минчев
Generaldirektor der Bulgarischen Nachrichtenagentur Herr Maksim Minchev

Именно това откритие мотивирало БТА да организира световна среща на българските медии. „След това започна вторият етап от нашата събирателска и изследователска дейност – да видим кои от тези медии са стойностни.“ Оказало се, че „солидна компания от вестници и списания от цял свят“ отговаряли на поставените критерии – брой на читатели, година на възникване, съдържание и не на последно място влияние сред диаспорите ни по света.

Инициативите

Първата среща на българските медии в чужбина се провела през 2005 г. в София и още тогава възникнала идеята за създаване на асоциация на българските медии зад граница. След третата среща инициаторите си поставили за цел всяко събиране да защитава общонационална кауза, за да може „наред с ежедневните практически въпроси, които ни засягат като журналисти – информации, реклами, кореспонденти или финансиране, да обединяваме усилията си и да защитаваме нещо, което е по-голямо“. Така срещата през 2007 г. в Рим била подчинена на влизането на България в ЕС и на кирилицата като трета азбука на Стария континент.

Резултатите

Ето каква е и практическата полза от тези срещи според генералния директор на БТА: „В началото обществото не знаеше за съществуването на толкова много български медии в чужбина, а медиите не знаеха, че не са сами. На първата среща в София те се запознаха и тогава приключи процесът на идентификацията им. Разбрахме: България има над 2 млн. българи, живеещи в чужбина, и тези хора имат своите медии, които заемат важно място в живота им.“

Според г-н Минчев практическата полза може да се разглежда, от една страна, за българските медии по света и от друга страна – за медиите, идващи от България. „Хората в чужбина, получавайки връзката с България, придобиха нова сила, защото разбраха, че не са сами по себе си, а че някъде в щата Аризона или в Австралия има българска медия, например вестник. За този вестник се знае и в България – и може да бъде четен, защото вече се изпраща в родината.“

Допълнителен положителен резултат от срещите е възможността за българските медии да намерят свои кореспонденти в лицето на колегите си по света. От своя страна журналистите зад граница се сдобиват с канали за получаване на информация от България.

Защо Австрия

Мотивите на организаторите при избора на Виена за място на тазгодишната среща са от различен характер. „Австрия е държава, свързана с българската история, душевност, елит, култура и наука. В чисто икономически план през последните десет-пет-

zen Welt“ die vorgegebenen Kriterien erfüllen – Leserzahlen, Gründungsjahr, Inhalt und nicht zuletzt auch Einfluss auf unsere Diaspora.

Die Initiativen

Der erste Weltkongress der bulgarischen Medien fand im Jahr 2005 in Sofia statt und bereits damals entstand die Idee, eine Assoziation der bulgarischen Medien im Ausland zu gründen. Nach der dritten setzten sich die Initiatoren das Ziel, jede solche Zusammenkunft einem allgemeinen landesübergreifenden Thema zu widmen, um „neben den alltäglichen Fragen, die uns als Journalisten beschäftigen – Information, Werbung, Korrespondenten, Finanzierung, mit vereinten Kräften auch für größere Ideen eintreten zu können“. So lagen die Schwerpunkte des Kongresses in Rom 2007 beim EU-Beitritt Bulgariens und der Anerkennung der kyrillischen Schrift als drittes offizielles Alphabet in Europa.

Die Ergebnisse

Und Hier ist auch der praktische Nutzen den der Generaldirektor der Bulgarischen Nachrichtenagentur in diesen Versammlungen sieht: „Am Anfang wusste die Öffentlichkeit nichts über die Existenz so vieler bulgarischer Medien im Ausland und die Medien selbst wussten nicht, dass sie nicht allein waren. Bei dem ersten Kongress in Sofia haben sie einander kennen gelernt und damit war der Prozess ihrer Identifikation beendet. Wir erfuhren: Bulgarien hat mehr als 2 Millionen Bulgaren, die im Ausland leben – diese Leute haben ihre Medien, die ihrerseits eine eigene Stellung im Leben dieser Menschen haben.“ Laut Herrn Minchev kann dieser praktische Nutzen zweierlei betrachtet werden: einerseits aus Sicht der bulgarischen Medien weltweit und andererseits aus Sicht der Medien, die aus Bulgarien kommen. „Die Menschen im Ausland haben, dadurch, dass eine Beziehung zu Bulgarien hergestellt wurde/durch die Herstellung einer Beziehung zu Bulgarien, neue Kraft getankt, weil sie verstanden haben, dass sie nicht allein für sich stehen, sondern dass es überall, sei es in Arizona oder in Australien, ein bulgarisches Medium gibt, z. B. eine Zeitung. Und diese Zeitung kennt und liest man auch in Bulgarien, denn sie wird jetzt auch in die Heimat geschickt.“ Ein anderes positives Ergebnis dieser Kongresse ist, dass die bulgarischen Medien die Möglichkeit haben unter ihren Kollegen weltweit Auslandskorrespondenten zu finden.

ТЕМИ НА СРЕЩАТА: Имиджът на България в Австрия, Европа и по света; София и Виена – обмен на идеи и добри практики в управлението и бизнеса; Българският език – образование и грамотност на роден език; Духовност и културно наследство; Българската песен на Евровизия и др.

THEMEN DES PROGRAMMS: Das Image von Bulgarien in Österreich, Europa und weltweit; Sofia und Wien – Ideenaustausch und gute Praktiken in der Verwaltung und im Business; Die Bulgarische Sprache – Unterricht und Bildung in der Muttersprache; Geistigkeit und Kulturerbe; Das bulgarische Lied bei Eurovision usw.

найсет години тя неизбежно присъства като един от най-мощните инвеститори и може би глобално е инвеститор номер едно в България. На трето място, в нея живеят много българи, има много студенти, медии, голяма интелектуална общност и бих казал, че диаспората в Австрия е сред най-изявените. Не на последно място е и фактът, че Австрия е може би най-близкият видим знак на Запада в България. Това, съотнесено към темата на срещата тази година – „Новите Изток–Запад“, е като че ли най-доброто ни попадение. *Новите Изток–Запад* двайсет години след падането на Берлинската стена е всеобхватна тема, но именно Австрия е държавата, която най-добре се вписва в този контекст“, обобщава Максим Минчев.

Участници и теми

По думите на организаторите, на срещата тази година ще дойдат много нови колеги от Израел, Палестина, Словакия, Обединените арабски емирства (ОАЕ) и се очаква Срещата в Австрия да бъде най-голямата по численост досега, тъй като (до редакционното приключване на броя, б.р.) над 45 медии от повече от 30 държави са потвърдили участието си.

По традиция световните срещи на българските медии събират собственици, главни редактори, генерални и изпълнителни директори и журналисти от най-значимите родни медии в България и по света. Те имат възможността да се срещнат, да установят партньорства помежду си, както и да поставят на дневен ред проблемите и въпросите на българската емиграция пред държавните институции. Официален партньор е Австрийската информационна агенция АПА. ★

Die im Ausland tätigen Journalisten verschaffen sich ihrerseits Zugang zu Informationskanälen in Bulgarien.

Wieso Österreich

Die Motive der Organisatoren bei der Auswahl von Wien als Standort des diesjährigen Kongresses waren unterschiedlicher Natur. „Österreich ist ein Land, das mit der bulgarischen Geschichte, Mentalität, Elite, Kultur und Wissenschaft verbunden ist. Aus einer rein ökonomischen Perspektive trat Österreich in den letzten zehnbisfünfzehn Jahren in der Rolle einer der wichtigsten Investoren auf und ist vielleicht sogar aus globaler Sicht Investor Nummer 1 in Bulgarien. Drittens leben dort viele Bulgaren, es gibt viele Studenten, Medien, es gibt eine große intellektuelle Gemeinschaft und ich würde sagen, dass die Diaspora in Österreich eine der aktivsten ist. Und nicht zuletzt gilt Österreich vielleicht als das nahe liegendste Zeichen des Westlichen in Bulgarien. All das, bezogen auf das Thema des diesjährigen Kongresses – „Die neuen Ost und West“, scheint es wohl am besten zu treffen. „Die neuen Ost und West“ zwanzig Jahre nach dem Fall der Berliner Mauer ist ein umfangreiches Thema, aber gerade Österreich ist das Land, das in diesen Kontext am besten einzuordnen ist“ – fasste Herr Minchev zusammen.

Teilnehmer und Themen

Der Generaldirektor von BTA war davon überzeugt, dass dieses Jahr an dem Kongress viele neue Kollegen aus Israel, Palästina, der Slowakei, den Vereinigten Arabischen Emiraten (VAE) teilnehmen werden und äußerte ergänzend die Erwartung, dass das Forum in Österreich zahlenmäßig das bisher größte wird, da bis jetzt (*bis zum Redaktionsschluss dieser Ausgabe – Anm. Red.*) mehr als 45 Medien aus über 30 Ländern ihre Teilnahme bestätigt haben.

Traditionell bringt der Weltkongress der bulgarischen Medien Eigentümer, Chefredakteure, General- und Exekutivdirektoren und Journalisten der bedeutendsten bulgarischen Medien in Bulgarien und weltweit zusammen und bietet ihnen die Gelegenheit, miteinander in Kontakt zu treten, Partnerschaften zu schließen, aber auch die Probleme und Fragen der bulgarischen Emigration an die Tagesordnung zu bringen und den Vertretern der staatlichen Institutionen vor Augen zu führen. Partner der Veranstaltung ist die Austria Presse Agentur (APA). ★

PEGASUS Logistic

доставка на: документи; пакети; стоки; пратки; багаж;

От Виена до всяка точка на България...
...и от България до Виена!

Hofbauergasse 6, Office 11, Wien 1120; Telefon: +43 6801241520;
www.pegasuslogistic.eu; e-mail: office@pegasuslogistic.eu
(BG) Telefon: +359 2 9845121 e-mail: n.polimenov@expresso-bg.com

България в МАЛКИ СЪПКИ

Кристина Оперман-Димов – графичен дизайнер, специалист по връзки с обществеността, майка на пет деца, живее и работи във Виена

Три седмици пътувах сама през цяла България, без да владея добре езика. Пътешествието ми беше замислено като сближаване с прадедите ми, със земята, с културата и не на последно място с манталитета на тази страна. Баща ми, който живя в Австрия от 1942 г., си остава чужденец както за страната, така и за семейството си. Сега, много години след неговата смърт, се почувствах достатъчно свободна, за да науча нещо повече за родната му.

Пристигнала вече в София и добре подготвена за условията на жилищния ред в България, тръгнах да търся супермаркет, както бях свикнала във Виена. Търсенето ми се оказа напразно, но пък за хубаво, защото в противен случай нямаше да имам възможността да разговарям с българи през първите дни на престоя си.

Намерих само малки магазинчета. Такива магазини няма при нас! Разнообразието от хранителни продукти в тях ме изуми. Открих всичко, което търсих! Комуникацията протичаше с мимики, жестикулации, рисунки, с малко български, английски и немски език. Тъй като трябваше да си готвя сама, накупих основните хранителни продукти: хляб, мляко, сирене, масло, захар, сливи, луканка. Бях много доволна. За по-нататъшното ми пътешествие солта и захарта бяха само товар, затова направих мармалад от сливите и захарта, а солта я подарих.

Каго начало заедно с Катя – братовчедка ми, потърсих роднинския гроб на Католическите гробища в София. Гробът беше обрасъл със здравец – растението, носещо според българите щастие. Надгробната плоча беше изчезнала преди много години, а имената вече не се разчитаха. Почис-

тихме всичко според силите си и запалихме свещи. Едно женско куче с осем малки кутрета се зададе през храстите. Как ми се искаше да си взема едно!

Катя е една от многото всеотдайни български баби – истински стълб на българското общество. Пристигнала с автобуса от Стара Загора, настанена в детската стая в малкото жилище на сина си, тя е винаги готова да помогне при отглеждането на внучето си и животът на младото семейство без нея е вече немислим. Хиляди такива баби дават възможност на младите родители да работят и с това някога да достигнат по-висок жизнен стандарт.

Исках колкото се може по-скоро да отида до катедралата „Св. Александър Невски“. Знаех, че дядо ми, художникът Васил Димов (1878–1941)¹, е изрисувал няколко фрески там. Кой точно, исках да разбера сега. Димитър, студент по изкуства, с когото се запознах още във Виена, ме придружаваше и ми превеждаше. Прекарахме няколко часа в работната стаичка на оца в катедралата. Той изкара голяма черна книга от 1905–1912 г., в която един

от главните майстори усърдно беше категоризирал работите на художниците. От дядо бяха изрисувани шест медальона в

Св. Евдокия, изрисувана от Васил Димов
Mosaik Hl. Evdokia, gemalt von Wasil Dimow

ТЕКСТ И СНИМКИ
Кристина Оперман-Димов
ПРЕВОД Елица Караенева

Продължение от бр. 21

надписите над арките, на 7 м височина, едва различаващи се в тъмното, и един голям стенопис на горния етаж на църквата („Св. Злата Мъгленска и св. Ирина“). Тази част на църквата, за съжаление, не е отворена за посещения. Обхвана ме топло, интимно чувство да се разхождам из църквата и да знам, че скъпият ми дядо е рисувал тук преди почти 100 години. Но особено се зарадвах на мозайката на св. Евдокия над лявата странична порта на църквата, на забележително място, която също е от него. Почувствах се много горда.

Недалеч от църквата се намира художествената академия, където дядо ми е основал библиотека. Малко по-късно имах уговорка с една жена – професор по история на изкуството в Нов български университет, която имаше много информация за моя дядо и за разнообразните му дейности и беше възхитена от качеството на критиките му за изкуството. Дядо е бил също така по това време издател на списание за изкуство.

През лятото на 1986 г. ние тримата – дядо ми Васил Димов, посмъртно, брат ми Васил Димов и аз, Кристина Оперман-Димов, имахме съвместна изложба в изложбената къща на бул. „Шипка“. Същата изложба беше представена след това и в Стара Загора, рожденото място на дядо ми.

Всички, с които все още можех да разговарям за него, го описваха като добросърдечен, любезен, мил и всестранно развит човек. Най-доброто описание, което някой може да си пожелае.

Как ми се иска да го познавах лично! ★

Следва продължение

¹ Марин Добрев. Художниците на Стара Загора. Стара Загора, 2007.

Bulgarien in kleinen Schritten

*Christina Oppermann-Dimow,
Grafikerin, PR-Fachfrau, Mutter von
5 Kindern, lebt und arbeitet in Wien*

TEXT und FOTO
Christina Oppermann-Dimow

Българската ми закуска
Mein bulgarisches Frühstück

Fortsetzung von Ausgabe 21

Drei Wochen lang reiste ich alleine durch Bulgarien, ohne die Sprache gut zu können. Die Reise war als Annäherung an die bulgarischen Vorfahren, das Land, die Kultur und nicht zuletzt die Mentalität gedacht. Mein Vater, seit 1942 in Österreich, war ein Fremder geblieben im Land und in der Familie. Jetzt, viele Jahre nach seinem Tod, fühlte ich mich frei genug, mehr über sein Land zu erfahren.

In Sofia angekommen, war ich gut eingestimmt durch die Hausordnung in dem Apartment, das ich bewohnte. Ich war gewillt, diese Hausordnung der Republik Bulgarien getreulich zu respektieren, und machte mich auf die Suche nach einem Supermarkt, wie ich ihn von Wien gewohnt war. Zum Glück war das vergebens, denn sonst wäre ich in den ersten Tagen nie mit Bulgaren ins Gespräch gekommen.

Ich fand viele kleine Geschäfte und die Vielfalt des Warenangebotes erstaunte mich. Ich fand wirklich alles, was ich suchte! Die Kommunikation funktionierte mit Mimik, Gestik, Zeichenstift und etwas Bulgarisch, Englisch und Deutsch. Solche Läden gibt es bei uns nicht! Da ich mich selbst versorgen musste, kaufte ich Grundnahrungsmittel, wie Brot, Milch, Käse, Butter, Zucker, Salz, Zwetschgen, Lukanka, und war sehr zufrieden. Bei der Weiterreise wurden Zucker und Salz zur Last und so machte ich Marmelade aus den Zwetschgen und dem Zucker und das Salz verschenkte ich. Zuerst suchte ich mit meiner Großcousine das Grab meiner Verwandten auf dem katholischen Friedhof von Sofia auf. Es war von Zdravets, der bulgarischen Glücksbringer Pflanze überwuchert (die große Abdeckplatte war schon vor Jahren gestohlen worden), die Namen waren nicht mehr gut leserlich, wir reinigten alles nach Kräften und zündeten Kerzen an. Eine Hündin mit acht (!) Jungen

kam durch die Büsche. Gerne hätte ich ihr eines abgenommen.

Meine Cousine Katja ist eine von den vielen guten bulgarischen Großmüttern, die eine wahre Stütze der Gesellschaft sind: obwohl sie mit dem Bus aus Stara Zagora anreisen muss und in der kleinen Wohnung im Kinderzimmer übernachtet, springt sie immer wieder als Babysitter ein und ist aus dem Familienleben ihres Sohnes nicht mehr wegzudenken. Tausende solcher Großmütter ermöglichen ihren Kindern so die Berufstätigkeit beider Eltern und somit irgendwann auch einen höheren Lebensstandard.

Ich wollte sobald wie möglich zur Alexander Newski-Kathedrale gehen, da ich wusste, dass mein Großvater, der Maler Wassil Dimow (1878–1941)¹, einige Fresken dort gemalt hatte. Welche genau das waren, wollte ich nun herausfinden. Dimitar, ein junger Kunststudent, den ich schon in Wien kennengelernt hatte, war bereit, mich zu begleiten und zu übersetzen. So verbrachten wir einige Stunden im Büro des Popen in der Kathedral. Er hatte ein großes schwarzes Buch, eine Art Arbeitsgebuch aus den Jahren 1905 bis 1912, in dem einer der Baumeister sämtliche Arbeiten aller Mitarbeiter katalogisiert hatte. Von meinem Großvater stammen 6 Medallions in den Seitenschiffen über den Bögen, in 7 m Höhe, im Dunkel kaum zu erkennen, und ein großes Fresko im Obergeschoß der Kirche (*Zlata von Mäglen* und *Zlata Irina*). Es ist leider nicht öffentlich zugänglich. Es gab mir ein warmes, vertrautes Gefühl, mich in dieser Kirche zu bewegen und zu wissen, dass mein lieber Großvater vor fast 100 Jahren hier gemalt hatte. Besonders aber freute mich, dass das Mosaik der heiligen Eudokia über dem rechten

Seitenportal, an prominenter Stelle also, auch von ihm ist. Das macht mich richtig stolz!

Nicht weit von der Kirche ist die Akademie der Künste, wo mein Großvater die Bibliothek gegründet hat. Ich sollte später noch eine Vereinbarung mit einer Professorin, der Kunstgeschichte an der Neue bulgarische Universität haben, die viel über meinen Großvater wusste und die Vielfalt seiner Aktivitäten und die Qualität seiner Kunstkritiken lobte, er war damals auch der Herausgeber einer Kunstzeitschrift.

Im Sommer des Jahres 1986 hatten wir zu dritt eine Ausstellung unserer Werke im Haus der Kunst am Boulevard *Shipka*: der Großvater Wassil Dimow post mortem, der Enkel Wassil Dimow und die Enkelin Christina Oppermann-Dimow. Dieselbe Ausstellung wurde anschließend noch in Stara Zagora, der Geburtsstadt meines Großvaters, gezeigt.

Alle Menschen, mit denen ich noch über meinen Großvater, den Maler, sprechen konnte, beschrieben ihn vor allem als einen warmherzigen, liebenswerten, gütigen und vielseitigen Menschen, die beste Nachrede, die sich man nur wünschen kann! ★

¹ *The artists of Stara Zagora*, presented by Marin Dobrev, 2007

Fortsetzung folgt

Ботаническата градина
Der botanische Garten

Залез над Дунава
Sonnenuntergang über Donau

Газометърът
Gasometer

За Виена с любов и удивление

ТЕКСТ Емилия Кирилова

Прстигнахме във Виена преди точно 10 години – с договор и с осигурена квартира. Вече познавахме града от туристическа гледна точка, така че ни предстоеше да открием забележителни неща, за които не се пише в пътеводителите и които не се виждат на улицата.

Озовахме се тук след година, прекарана във Франция, където броят на разменените целувки при среща определя близостта между хората. Започва се с минимум три – като за запознанство. Тъкмо свикнали с откритостта на французите, се сблъскахме с официалната, дори студена култура на общуване тук. Нямахме никакъв шанс да мина на „ти“ с дамата от горния етаж, независимо по колко пъти на ден се засичахме в асансьора и обменяхме любезности. Бях поразена, когато съседът ми залепи бележка на колата, за да ме помоли да паркирам с няколко сантиметра по-навътре. Какво му струваше просто да ми каже?! Навън не беше по-лесно. Прекрасните тревни площи в Бурггартен и Щатпарк бяха строго охранявани. Нямахме дори намек за лежерния дух на английските паркове, и скоро се отказах да търся шезлонги. Всичко беше „Verboten“. Ама много забранено. На табелите не пишеше, че не е позволено да се стъпва в тревата, а че това действие е ЗАБРАНЕНО! Сигурно многобройните забрани и строгото им спазване осигуряваха тази невероятна чистота и ред, които ни заобикаляха. В метрото всички чинно се редяха от дясната страна на ескалатора и рядко някой се осмеляваше да бърза и изпреварва. В сравнение с Париж или

Лондон животът в центъра на Виена по това време сякаш се движеше на забавен каданс – кафенетата бяха пълни с достолепни възрастни дами с перфектна фризура, уличните музиканти бяха малко, в събота магазините затваряха точно в 13 ч.

Истински културен шок обаче се оказа посещението в сауната. Бях абсолютно неподготвена за факта, че там всички са голи-голенички. Голям свян и голямо притеснение преживях първия път. И не само тогава. Ами ако се окаже, че мъжът с адамово облекло отсреща е учителят от курса по немски?

Адаптацията към всяко ново място изисква време и най-вече добронамереност и желание да разбереш особеностите на местната култура. Постепенно започнах да свиквам и да приемам много неща, макар че невинаги ги разбирах.

10 години... Достатъчно време, за да изчезне шилингът (спомня ли си някой колко много неща можеха да се купят с 10 шилинга?), да изчезнат и визите, а заедно с тях – и досадното „вадене“ на покана за гостуване на родители и приятели. България се присъедини към ЕС с всички положителни последици от това. С удивление забелязвам колко много неща се промениха в самата Виена. Отидох си Pizza Hut и Marks & Spencer, но дойдоха KFS и Zara. Появиха се екстравагантната сграда на Газометъра, Милениум тауър и множество синеплекси. Дори Кертнершрасе претърпя сериозен „лифтинг“. Магазините вече работят в събота до 17 ч., а през седмицата – дори до 20!

Един ден съседката звънна на вратата и поиска две яйца назаем. Стана ми толкова хубаво и мило, че бях готова да ѝ дам 10! В красивите паркове обширните тревни площи вече не са строго охранявани, а са гостоприемно отворени за младежи, излежаващи се на слънцето, и за малки деца, правещи първи стъпки. Табелите „Забранено“ постепенно намаляват и освобождават пространство за нов енергичен дух, който бавно, но сигурно завладява града и го превръща в красив и пулсиращ международен център на култури и езици. Сега Виена ми се струва по-пъстра и по-жизнена, по-освободена, модерна. В същото време файтоните по Ринга, достолепните сгради и старомодните кафенета запазват аристократичния дух и атмосфера на града.

Все още се препъвам в някои дълги немски думи, но се чувствам по-уютно тук. Разбрах колко е важно да си напишеш титлата пред името, разбрах, че правната застраховка е жизнено важна, че във всеки договор, който подписваш, най-важно е да прочетеш написаното в края с дребни буквички и че всеки документ се пази поне 10 години. Дори свикнах с надменността на някои служители и се научих да защитавам правата си. Аз съм и ще си остана чужденец във Виена, но това с нищо не променя факта, че обичам този град.

Е, все още не можем да отидем с приятели на сауна... ★

Кварталът на музеите, накратко Ем Кю – този културен район приютава в комплекс от сгради различни музеи, институции и инициативи
Das MuseumsQuartier, kurz MQ – das Kulturareal beherbergt in mehreren Gebäuden verschiedene Museen, Institutionen und Initiativen

Über Wien mit Liebe und Verwunderung

TEXT Emilia Kirilova

ÜBERSETZUNG Krassimira Plachetzky

Meine Familie kam vor genau zehn Jahren nach Wien – mit gesichertem Arbeitsvertrag und einer Wohnung. Als Touristen kannten wir die Stadt schon, nun sollten wir Dinge kennen lernen, die in keinem Reiseführer stehen und auf der Strasse nicht zu sehen waren.

Nach einem einjährigen Frankreich-Aufenthalt – ein Land, wo die Zahl der Begrüßungsküsse die Nähe zwischen den Menschen bestimmt, wobei bei Neubekanntschaften mit mindestens drei begonnen wird – waren wir nun in Wien. Gerade mal an die Offenheit der Franzosen gewöhnt, stießen wir auf die offizielle, geradezu kalte Kommunikationskultur der Österreicher. Es gab keine Chance der Dame vom Obergeschoss das Du-Wort anzubieten, egal wie oft täglich ich sie im Aufzug traf und Höflichkeiten mit ihr austauschte. Ich staunte als ich den Zettel an der Windschutzscheibe las, auf dem der Nachbar mich bat das Auto ein paar Zentimeter weiter zu parken. Was wäre, wenn er mich einfach angesprochen hätte? Draußen war es nicht viel leichter. Die herrlichen Grünflächen im Burggarten und Stadtpark waren strikt überwacht. Kein Hauch vom legeren Geist der Englischen Parks und ich musste bald aufgeben, mich nach Liegestühlen umzuschauen. Alles war verboten. Sehr, sehr verboten. Auf den Tafeln stand nicht, es sei nicht gestattet, die Wiese zu betreten, sondern es wäre VERBOTEN! Vielleicht waren es gerade die vielen Verbote und das strenge „an die Regeln halten“, das diese unvorstellbare Sauberkeit und Ordnung garantierte. In der U-Bahn standen

alle der Rolltreppe rechts und nur selten gab es jemand, der es eilig hatte und die anderen links überholte. Im Vergleich zu London und Paris spielte sich das Leben im Zentrum von Wien in Zeitlupe ab: die Kaffeehäuser voll mit alten ehrwürdigen Damen mit makellosen Frisuren; die Straßenmusiker selten zu sehen, die Geschäfte am Samstag um punkt 13 Uhr geschlossen. Einen echten Kulturschock erlebte ich jedoch beim ersten Saunabesuch: Ich war gar nicht darauf gefasst, dass dort alle splinternackt waren. Das war peinlich! Was wenn, der Mann im Adamskostüm gegenüber der Deutschprofessor wäre? Das Sich-Gewöhnen an einen neuen Ort fordert Zeit, aber auch Lust und Wille die Besonderheiten der neuen Kultur kennen zu lernen und zu verstehen.

Zehn Jahre später. Es ist genug Zeit vergangen, um den Schilling Geschichte werden zu lassen. Erinnert sich übrigens noch jemand, wie viel man mit 10 Schilling kaufen konnte? Die Visumpflicht und das lästige Erstellen von Einladungen für Eltern und Freunde sind auch schon vorbei. Bulgarien gehört heute zur EU und erfreut sich der Vorteile, die mit der EU-Erweiterung kamen. Am meisten überrascht mich jedoch die Tatsache, dass sich Wien in vieler Hinsicht veränderte. Es gibt kein Pizza Hut und Marks & Spencer, dafür gibt es aber KFS und Zara. Es wurden das extravagante Gasometer-Gebäude, der Milleniumtower und Cineplex-Komplexe gebaut. Sogar die Kärtnerstraße erhielt ein seriöses Lifting. Am Samstag sind die Geschäfte

jetzt bis 17 Uhr, an Wochentagen sogar bis 20 Uhr geöffnet. Eines Tages klingelte die Nachbarin und borgte sich zwei Eier aus! Vor Freude war ich bereit, ihr gleich zehn zu geben. Die herrlichen breiten Wiesen in den öffentlichen Gärten sind nicht mehr streng überwacht. Hier dürfen jetzt Scharen von jungen Menschen in der Sonne liegen und Kleinkinder ihre erste Schritte machen. Die Verbotstafeln machten einem neuen dynamischen Geist-Platz, der langsam, aber sicher die Stadt in eine pulsierende Metropole verwandelt. In meinen Augen ist Wien heute bunter und belebter, viel offener und moderner. Die Fiaker auf der Ringstraße, die historischen Gebäude und altmodischen Kaffeehäuser bewahrten jedoch auch den aristokratischen Geist der Stadt.

Zwar stolpere ich immer noch über einige überlange deutsche Wörter, aber ich fühle mich viel wohler als früher. Ich weiß jetzt, wie wichtig der Titel vor dem Namen, die Rechtsversicherung und das Kleingedruckte am Ende eines jeden Vertrages sind. Ich weiß auch, dass jedes Dokument mindestens zehn Jahre aufbewahrt werden muss. Ich gewöhnte mich sogar an die Hochnäsigkeit mancher Beamter und lernte meine Rechte zu verteidigen. Ja, ich bin und bleibe eine Ausländerin in Wien, das ändert jedoch nichts an der Tatsache, dass ich diese Stadt liebe, sogar wenn wir uns immer noch nicht trauen, mit Freunden in die Sauna zu gehen. ★

Етърът – занаятите оживяват!

ТЕКСТ Йордан Гергов
СНИМКА panoramio.com

Къде са най-сладките захарни петлета и най-вкусните гевречета, поръсени с чубрица? В Етър! Това ще извика всяко детско гласче, прекрачило поне веднъж прага на архитектурно-етнографския комплекс, намиращ се на 8 км южно от Габрово и носещ това име.

Официално комплексът е открит на 7 септември 1964 г., но е обявен за национален (народен) парк след три години. През 1971 г. получава и статута „памятник на културата“.

Етърът е умален вариант на някогашно Габрово. Там си дават среща талпената къща, сглобена от българина, придошъл отнякъде, с двукатната, кокетно нададена къща на замогналия се вече габровец, започнал от нищото. Като единствения в България и в Югоизточна Европа етнографски парк – музей на открито с действаща експозиция, той заема площ от над 70 декара и е разположен сред прохладата на северните гористи склонове на Стара планина.

Строен 13 години, днес музеят предлага на любопитния посетител разходка в миналото и запознаване с бита и традициите на местните хора. Най-голямата му гордост са занаятите – някогашният поминък на дедите ни. Тъкмо това е била задачата, а и надеждата на създателя на комплекса Лазар Донков. В мемоарите си етнографът споделя, че иска да претвори миналото за днешните българи така, че то „да стане видимо, лесно за възприемане и разбиране“. В миналото занаятчията произвеждал и сам продавал изделията си. Днес в парка музей посетителите могат поне отчасти да се докоснат до онзи стар свят – най-вече да наблюдават старинната технология, оригиналните инструменти, да разговарят с майсторите и да отнесат със себе си ръчно изработен предмет от метал, кожа, глина, дърво, вълна, козина и др.

С оригинални инструменти, спазвайки старите технологии, се представят около двацетина типични за този край занаяти – резбарство, кавалджийство, бакърджийство, билкарство, ножарство, тъкачество, фурнаджийство, гайтанджийство, кожухарство, стругарство, шекерджийство, грънчарство.

Особено оживен паркът става през пролетта и през лятото. Тогава там се провеждат ежегодни фестивали, свързани с типични източнохристиянски празници – Цветница, Великден, Гергьовден, Еньовден и др. Наистина ни трябва малко, за да се почувстваме горди от произхода си. Етърът ни дава пълно право за гордост – там, където занаятите оживяват, диша частица от живота на предшествениците ни, градили стъпка по стъпка историята на изстрадалия ни, но безспорно талантлив и сръчен народ. ★

Етър – wo die Handweke wieder aufleben

TEXT Yordan Gerov
ÜBERSETZUNG Blaga Zlateva

Wo sind die leckersten Zuckerhähnchen und die köstlichsten Kringle mit Tschubritsa? In Etär! – würde jedes Kind ausrufen, hätte es schon einmal den gleichnamigen architektonisch-ethnografischen Komplex betreten, der 8 km südlich von Gabrowo entfernt ist.

Der Komplex wurde am 7. September 1964 offiziell eröffnet und erst drei Jahre später zu einem National- und Volkspark erklärt. Seit 1971 hat er den Status eines Kulturdenkmals.

Etär ist eine verkleinerte Variante des damaligen Gabrowo. Aus diesem Grund treffen im Museum, das aus Bohlen gebaute Haus des von irgendwoher eingezogenen Bulgaren mit dem kokett über der Strasse hinausragenden zweistöckigen Haus des bereits zu Wohlstand gelangten Gabrowoers aufeinander. Dieses für Bulgarien und Südosteuropa einzigartige architektonisch-ethnografische Freilichtmuseum erstreckt sich auf über 70 Ar in der Frische der nördlichen Waldhänge des Stara Planina Gebirges.

Nach einer Bauzeit von 13 Jahren bietet Etär dem neugierigen Besucher einen romantischen Spaziergang in die Vergangenheit und macht ihn mit der Lebensweise und den Traditionen der Ureinwohner bekannt. Sein größter Stolz sind die Handwerke – der einstige Broterwerb unserer Vorfahren. Gerade darin bestand die Aufgabe und die Hoffnung des Gründers des Komplexes Lazar Donkov. In seinen Memoiren erzählt der Ethnograph, er wolle den heutigen Bulgaren die Vergangenheit so darbieten, dass sie „sichtbar und dadurch leichter wahrzunehmen und zu begreifen wird“. Damals produzierten und verkauften die Handwerker ihre Erzeugnisse selbst. Heutzutage haben die BesucherInnen die Gelegenheit, die alten Produktionsverfahren und Originalwerkzeuge zu erleben, sich mit den Handwerkern zu unterhalten und als Erinnerung ein handgearbeitetes Produkt aus Metall, Leder, Ton, Holz, Wolle usw. mit nachhause zunehmen.

Mit Originalwerkzeugen und nach den alten Technologien werden hier etwa 20 für das Gebiet typische Handwerke gezeigt. Zu ihnen zählen die Holzschnitzerei, das Kupferschmiedhandwerk, die Flötenherstellung, das Messerschmiedhandwerk, die Weberei, das Kräutersammeln, die Bäckerei, die Zuckerbäckerei, das Kurschner-, Drechsler- und Töpferhandwerk.

Besonders belebt ist der Park im Frühling und im Sommer. In diesem Zeitraum werden alljährliche Festivals (Feste) organisiert, die mit den typischen orthodoxen Festen verbunden sind, wie z. B. Palmsonntag und Ostern, Gergyovden, Enyovden usw.

Es braucht nicht viel, um auf unsere Herkunft stolz zu sein. Etär gibt uns die volle Berechtigung dafür – dort, wo die Handwerke wieder aufleben, pulsiert das Leben unserer Vorfahren, die Schritt für Schritt die Geschichte unseres gequälten, aber ohne Zweifel begabten und geschickten Volkes geschrieben haben. ★

Добре дошли в Залцбург

ТЕКСТ Юлия Ковачев
СНИМКИ www.salzburg.info

Залцбург, столицата на едноименната провинция, със своите 150 000 жители е четвърти по големина в Австрия. Старият град, живописно разположен между река Залцах и хълмовете Мьонхсберг и Капуцинерберг, често е наричан „Рим на Севера“. Той спира дъха с бароковите си куполи и впечатляващата крепост „Хоензалцбург“, която се извисява на един от многобройните хълмове над града.

Включен през 1997 г. в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО, той се радва на многобройни гости от цял свят и до днес е запазил облика си от XVI и XVII век. Архиепископите, които някога били едновременно духовни и светски водачи, наредили да се разрушат цели улици там, а най-известните италиански майстори за времето си изградили великолепни обществени сгради, църкви и площади. И до днес над сто църкви и дворци допъхват впечатляващата му архитектура.

Дълги години основният източник на средства за архиепископите била солта. Залцбург (от немски – „замък от сол“) дължи името и благополучието си на бялото злато, тъй като търговията със сол стояла в основата на икономическия му просперитет.

В резултат на историческото си развитие в него са се обособили Стар и Нов град. В Стария град се намират катедралата и бароковите църкви, а също и замъкът „Мирабел“, известен с мраморните стълбища и прекрасните градини.

За градската част са характерни Гетрайдегасе – главната улица на Залцбург, където е и рождената къща на Волфганг Амадеус Моцарт, и Линцергасе, на която се намира гробището „Св. Себастиан“.

Встрани от шума на туристите човек може да се наслади на града дори още по-добре, като се разходи из живописния квартал „Кай“, нагоре към хълма Норнберг или като посети манастира „Св. Петърсфридхоф“, който е сред най-старите манастири в немкоговорещия свят.

От крепостта „Хоензалцбург“, която лежи на хълма Мьонхсберг, се открива прекрасна гледка.

Сред най-посещаваните обекти в Залцбург е и замъкът „Хелбрун“ с невероятния парк и най-запазените ренесансови водоскоци.

Независимо дали за кратко посещение или за по-дълга почивка, мога най-горещо да препоръчам на всички читатели да посетят града. ★

Willkommen in Salzburg

TEXT Jilia Kovatchev
FOTOS www.salzburg.info

Salzburg, die Hauptstadt des gleichnamigen Bundeslandes, ist mit knapp 150.000 Einwohnern die viertgrößte Stadt Österreichs. Die Altstadt ist malerisch zwischen dem Fluß Salzach und dem Mönchsberg und Kapuzinerberg eingebettet. Sie wird oft als das „Rom des Nordens“ bezeichnet und besticht heute mit ihrer Silhouette aus barocken Kuppeln und der beeindruckenden Festung Hohensalzburg.

Die Geburtsstadt Mozarts, die seit 1997 zum Weltkulturerbe der UNESCO gehört, zieht unzählige Gäste aus der ganzen Welt an. Ihr jetziges Aussehen hat die Residenzstadt im 16. und 17. Jahrhundert erhalten. Die Erzbischöfe, die zugleich die weltlichen und geistlichen Herrscher waren, ließen ganze Straßenzüge abreißen. Die berühmtesten italienischen Baumeister errichteten dort herrliche Repräsentationsbauten, Kirchen und Plätze. Heute noch bestimmen über hundert Kirchen, Schlösser und Paläste das prächtige Erscheinungsbild der Stadt.

Die Haupteinnahmequelle der Erzbischöfe war lange Jahre das Salz. Salzburg verdankt dem „weißen Gold“ seinen Namen und seinen Wohlstand, denn der Salzhandel war die Basis für die wirtschaftliche Entwicklung der Stadt.

Historisch gesehen hat man die Altstadt in eine Fürstenstadt und eine Bürgerstadt unterteilt. Das „fürstliche“ Salzburg wird geprägt vom Dom und den barocken Kirchen, aber auch vom *Schloß Mirabell*, das wegen seiner Marmortreppe und der wunderschönen Gartenanlage berühmt ist.

Für das „bürgerliche“ Salzburg stehen vor allem Getreidegasse mit ihren vielen schmalen Durchgängen und dem Geburtshaus von Wolfgang Amadeus Mozart und die Linzergasse, in der man auch den *Friedhof St. Sebastian* besuchen kann.

Fernab der Touristenströme kann man die Stadt noch besser genießen: Bei einem Spaziergang durchs malerische *Kaiviertel*, hinauf zum *Nonnberg* oder mit einem Besuch am stimmungsvollen *St. Petersfriedhof*, der zum ältesten Kloster des deutschen Sprachraumes gehört.

Unvergessliche Ausblicke kann jener Gast erwarten, der nach dem Besuch der Festung Hohensalzburg, den Mönchsberg entlang, zum Museum der Moderne wandert.

Zu den meistbesuchten Attraktionen Salzburgs gehört das *Schloß Hellbrunn* mit seinem herrlichen Park und den Wasserspielen.

Allen Lesern kann ich die Stadt, ob für einen Kurzbesuch oder einen längeren Aufenthalt, wärmstens empfehlen. ★

Жените хайдути

ТЕКСТ Ас.-проф. д-р Искра Шварц

Петрана Обретенова – дъщерята на баба Тонка от Русе, облечена като четник и жена войвода, 1876 г.

През последните години нашумяха както в научнопопулярни публикации, така и в научни изследвания теми като *жената и бойното изкуство, жената амазонка, жената воин, жената по време на война*. Този интерес е продиктуван от съвременното схващане за ролята на жената в историческия процес и от новия изследователски подход. Темата за ролята на жената в хайдушкото движение може да се разглежда като един от аспектите на тази проблематика, в която традиционният модел *войната е мъжки занаят и мъжки дом* се поставя под въпрос.

Приносът на жената в българското общество през епохата на османското владичество се свежда в историческата наука преди всичко до образа на жената – майка и покровителка на патриархалния дом, която запазва народните обичаи и традиции и активно подпомага българските възрожденски дейци в борбата за национално освобождение. Жената войвода остава извън сферата на научните проучвания. Една от причините за това е оскъдният изворов материал. Могат да се споменат записките на Панайот Хитов, на Ефрем Каранов, а също и редица предания, легенди и народни песни. Последните възпяват подвизите на войводи, които с дружините си въстават срещу турските насилия и своеволия.

Хайдушките песни отразяват нов, по-късен етап в развитието на народното съзнание и може би поради това в тях липсва митологичен пласт и се откроява ясна историческа даденост. Те разказват за конкретни исторически личности – Индже войвода, Чавдар войвода, Стоян, Дойчин.

Един немалък дял от хайдушкия национален епос възпява жените войводи, като **Бояна войвода, Стояна войвода, Цвета войвода, Недка войвода, Вида войник, Манда, Еленка, Тодорка, Богдана, Гуга, Янка** и др. Може да се каже, че хайдушките песни не са просто разказ за подвизите на тези изключителни жени, а израз на обич, възхищение и преклонение. Чрез песента жените хайдути остават безсмъртни в народната памет.

Хайдутските дружини били мъжки общества, в които, както и при казаците и далматинските ускоки, не се допускало присъствието на жени. В *Закона на хайдушките дружини* на Бойчо войвода се изисквало от хайдутите, докато са с дружината, да нямат срещи или каквато и да е работа със своята или с друга жена. Но българката не се колебала да захвърли хурката и да запаше сабя, излизайки в гората наравно с мъжете, нещо повече – като техен войвода. Песните убедително говорят, че жената не само не отстъпвала по безстрашие, ум и хладнокръвие на мъжете, но и ги надминавала.

Какви са историческите реалии. И днес широко известна е песента за **Сирма войвода** от с. Тресанче, Дебърско, чиито четници дълго не знаели, че тяхната предводителка е жена:

*Дека се чуло, видело
мома войвода да бидит
на седемдесет сеймени,
на тия гори зелени...*

Сирма войвода действала по Дебърско и Кичево, но за нея се носят легенди и в района на Белово и Родопите. Димитър Миладинов лично видял тази знаменита жена и разговарял с нея през 1856–1857 г. Като се има предвид, че при срещата им била на 80 години, може да се предположи, че е родена около 1776 г. И като старица – пише Миладинов – тя все още държала пищовите си под възглавницата, а пушката –

окачена на стената над леглото.

Исторически сведения са запазени и за **Румена войвода** от Гюшево, Кюстендилска област, която се подвизавала със своята чета около 1858–1862 г. из Осоговската планина. За нея се говорело, че била ненадмината песнопойка, изумителна жена и вървяла така бързо, че ножът от бързото ходене сам излизал от ножницата. Жените тайно ѝ завидвали, мъжете ѝ се възхищавали. Интересен е фактът, че успяла да убеди и други жени да станат хайдути – като Цвета от Узем (паланешко село). Според някои сведения Румена войвода паднала убита от ръката на предател, според други напуснала кюстендилския край и се прехвърлила с другаря си – байрактаря Стоян, във Влашко.

Особено популярна в Северозападна България е **Янка войвода**, която всявала страх у турците в района между Огоста и Цибрица. Войводата загинала в бой с турски аскер през есента на 1839 г. На мястото, където е убита, край с. Вълчедръм, нейните четници ѝ издигнали паметник, т.нар. „Янкин камък“. Този паметник бил запазен до 1937 г., а през 1981 г. на мястото на стария бил издигнат нов.

Интересен е фактът, че до началото на 19. в. жената войвода запазва своята анонимност, преоблича се като мъж и действа като мъж (**Сирма, Манда, Тодорка**). По-късно, както показват историческите извори, тя се гордее, че е жена, и подчертава принадлежността си към женския пол. Рядко в сръбския фолклор се среща информация за жени войводи, каквито сведения почти не са засвидетелствани и в народните песни на други страни. Ето защо проблемът за участието на жени войводи в хайдушкото движение може да се разглежда изключително като български феномен, който все още чака своето проучване. ★

Беседата е из цикъла „**Произход и духовни корени на българите**“. Организатори на срещата, проведена на 22 април, бяха Българската културно-просветна организация „Кирил и Методий“ – Виена, и Българският културен институт „Дом Витгенщайн“ – Виена

1 юни – Международен ден на детето

Честит празник на всички малки, пораснали и не чак толкова пораснали деца! Бъдете здрави, усмихнати, жизнерадостни и любопитни! Играйте, пейте, тичайте и се смейте – много, ама наистина много! Пожелаваме ви прекрасно оранжево детство и весел, изпълнен със забавления 1 юни!

От редакцията

Къде ли ще се забавяваме на този ден

Schonbrunnen Tiergarten
Minopolis
Kinder Museum
Technisches Muzeum
Naturhistorisches Muzeum
Marionettentheater Schloss
Schönbrunn
Lainzer Tiergarten
Familypark-Neusiedlersee

Am Herd pfeift eine Lokomotive
und es duftet nach Brennessel.
Der Zug is doch kein echter.
Es ist ein... (тѐксѐл)

На печката като малка гара
локомотивче пуска гъста пара.
Шуми, защото в него ври водата,
и в кухнята се носи аромата
на чайовете дъхави, омайни.
А пък локомотивчето е ... (ниѐнѐ)

Schreibtische gibt's in jeder Schule.
Sie wären doch unbrauchbar
ohne ein paar... (ѐцѐс)

Даже и да има маса –
в кухнята или във хола,
тя ще служи за украса,
ако няма няколко... (ѐѐѐ)

Детство

Аз слънце на ресниците си нося
и вятър – на протегнатите длани,
и тичам пак усмихната и боса
по камъчета бели и огряни.
Дърветата коси зелени свеждат
и облаци – платна издути, бели –
очите ми усмихнати поглеждат,
поглеждат ме и птици, полет спрели.
Аз тичам като пролет волнокрила,
по-бърза от лъчите, ветровете,
и бисери на радост в мен съм скрила,
на детството най-хубавото цвете.

Петя Дубарова

Оранжева песен

МУЗИКА Певзнер Константин Григориевич
ТЕКСТ Аркадий Арканов и Григорий Горин

Втори ден рисувам аз просто без да спирам,
а бои – бои у нас само си избирай!
Боядисах този свят с най-любимия ми цвят.

Припев:

Оранжево небето, оранжево морето,
оранжева тревата, оранжев и градът.
С оранжевите майки – оранжеви дечица,
оранжеви китари оранжево звънят.

Ала чичко строг, брадат появи се вкъщи.
Щом рисунката видя, мигом се намръщи
и отсече важно: Не! Ти грешиш, така не е!

Припев...

Но лъчите си над нас слънцето разплиска
и тъй както исках аз, всичко боядиса.
Слисан, чичкото мълчи, гледа и върти очи.

Припев...

Тази песничка навред все така ще пея.
Знам добре – и занапред ще дружа със нея.
Даже и да си голям, славно е да виждаш сам...

Припев...

Семейните ПОМОЩИ В Австрия

Семейна помощ в Австрия може да се получи независимо от гражданството, правото на работа или размера на дохода

ТЕКСТ Адвокат Борис Методиев
Тел. 0043 (0) 650-968-5-948
E-Mail boris@metodiev.at

Семейната помощ (СП) е достъпна за всички правомерно установени в Австрия родители, вкл. европейски граждани и чужденци. СП е предпоставка за получаването и на помощи за отглеждане на малки деца до тригодишна възраст (ПМД – вж. най-долу). Настоящото изложение представя в най-кратък вид стандартния случай на СП. В голяма част от случаите специалното разглеждане на конкретната ситуация, вкл. при вече започнато изплащане на СП, може да доведе до допълнителни плащания за семейството.

Предпоставки и компетентен орган за СП

Право на СП имат *родители* (по принцип майката):

- чийто център на жизнени интереси се намира в Австрия (за европейски граждани е необходима специална регистрация на пребиваването) и
- чийто деца (вкл. адоптирани и т.н.) живеят с тях в едно домакинство или за които се плаща издръжка (ако не живеят в същото домакинство).

Искане за получаване на СП може да се предяви по всяко време от родителите пред *данъчната служба* по постоянно местожителство.

Размер и продължителност на СП

Размерът на СП се определя от възрастта на децата, както следва:

- от раждането – 105,50 €;
- от 3 г. – 112,75 €;
- от 10 г. – 131,00 €;
- от 19 г. – 152,75 €.

Автоматично заедно със СП (без изрично искане) месечно на родителите допълнително се изплаща т.нар. *детски негативен*

Die Familienbeihilfe in Österreich

Die Gewährung von Familienbeihilfe in Österreich ist unabhängig von der Staatsbürgerschaft, der Erwerbstätigkeit und von der Höhe des Einkommens

TEXT Advokatur Mag. Boris Metodiev
Tel. 0043 (0) 650-968-5-948
E-Mail boris@metodiev.at

Die Familienbeihilfe (FBH) wird allen in Österreich rechtmäßig niedergelassenen Eltern gewährt und ist Voraussetzung für das sog. *Kinderbetreuungsgeld* (siehe unten). In diesem Beitrag werde ich sehr kurz die wichtigsten Voraussetzungen der FBH beschreiben, ohne auf besondere Situationen einzugehen. Allerdings kann die Berücksichtigung auch der besonereren Situationen unter Umständen bei der Mehrheit der Familien zusätzliches Geld bedeuten.

Voraussetzungen und Zuständigkeit

Einen Anspruch auf FBH haben Eltern (in der Regel die Mutter):

- deren Lebensmittelpunkt in Österreich ist (bei EU-Bürgern ist eine Anmeldebescheinigung notwendig) und
- deren Kind (auch Adoptivkind etc.) in einem gemeinsamen Haushalt lebt oder für das sie überwiegend Unterhalt leisten (falls keine Haushaltszugehörigkeit).

Die Familienbeihilfe kann durch die Eltern jederzeit beim zuständigen *Wohnsitzfinanzamt* beantragt werden (Antragsformular).

Höhe und Dauer

Die Höhe der FBH wird durch das Alter des Kindes bestimmt und beträgt:

- ab Geburt – 105,50 €;
- ab 3 Jahre – 112,75 €;
- ab 10 Jahre – 131,00 €;
- ab 19 Jahre – 152,75 €.

данък (ДНД) в размер на 58,50 € за всяко дете (СП 105,50 € + ДНД 58,50 € = 164,00 € и т.н.). От второто дете общата сума на СП се увеличава допълнително с 12,75 €; от третото с 47,75 €; от четвъртото с 97,75 €, а за всяко следващо дете – с 50,00 €. През месец септември СП се изплаща двойно (т.е. имаме тринайсет плащания на СП за една година).

За третото и всяко следващо дете може да се търси със специално допълнително искане т.нар. *допълнително плащане за многодетство* от 36,50 € месечно. За дете със значителни увреждания (мин. 50 %) може със специално допълнително искане да се потърси т.нар. *повишена СП* от 138,50 € месечно. СП се губи, когато пълнолетното дете има собствен годишен доход, по-голям от 9000 €.

По принцип СП може да се получава до навършване на 26-годишна възраст. След пълнолетие (18 г.) предпоставка за получаване на СП е професионалното обучение, вкл. следването в университет (доказване на годишни изпити от минимум 16 ECTS = 16 европейски кредитотрансферни точки).

В следващия брой ще разгледам новия подобрен режим от 1.1.2010 г. на изплащане на гореспоменатите т.нар. *помощи за отглеждане на малки деца до максимум тригодишна възраст* (ПМД = Kinderbetreuungsgeld). Размерът на помощите е значителен и в зависимост от вариантите на изплащане е минимум 435,00 € месечно. Най-важна предпоставка за ПМД е получаването на СП. ★

Автоматично с *der FBH* (ohne Antrag) wird zusätzlich monatlich der sog. *Kinderabsetzbetrag* (eine Negativsteuer) von 58,50 € pro Kind ausgezahlt (105,50 € + 58,50 € = 164,00 € etc.). Ab dem zweiten Kind erhöht sich der Gesamtbetrag der FBH zusätzlich um 12,75 €; ab dem dritten um 47,75 €; ab dem vierten um 97,75 € und für jedes weitere Kind um 50,00 €. Im September wird die FBH doppelt ausbezahlt (13 FBH pro Jahr).

Für das dritte und jedes weitere Kind kann zusätzlich ein sog. *Mehrkinderzuschlag* von 36,50 € mit gesonderten Antrag beantragt werden. Für erheblich *behinderte Kinder* (mind. 50 %) kann mit gesonderten Antrag eine *erhöhte FBH* von 138,50 € beantragt werden.

Grundsätzlich kann die FBH bis zur Vollendung des 26. Lebensjahres des Kindes bezogen werden. Ab Volljährigkeit (18 Jahre) ist die Gewährung von FBH an eine Berufsausbildung bzw. Studium gebunden (Prüfungen von 16 ECTS sind nachzuweisen). Der Anspruch auf FBH entfällt, wenn ein volljähriges Kind über eigenes Einkommen von mehr als 9000 € pro Jahr verfügt.

Ausblick auf das nächste Beitragsthema

In der nächsten Ausgabe werde ich das ab 1. 1. 2010 verbesserte System der Gewährung von *Kinderbetreuungsgeld (KBG) ab der Geburt bis längstens zur Vollendung des 3. Lebensjahres des Kindes* erklären (z. B. abhängig von der Auszahlungsart mindestens 435,00 € monatlich). Die wichtigste Voraussetzung der KBG ist die Bewilligung der FBH. ★

:- (

KEINE
LEHRSTELLE?

JA:
WIEN.

StadT:Wien

Wiener ArbeitnehmerInnen
Förderungsfonds **waff**

:-))

WIR WISSEN
WEITER.

0800 20 20 22
www.Kummer-Nummer.at
für Lehre und Beruf

GRATIS UND
NUR IN WIEN!

Eine Initiative von Vizebürgermeisterin Renate Brauner

Да бъдеш студент в Австрия

Преди началото на новата учебна 2010/2011 година темата за следване на български граждани в Австрия е отново актуална. Ето защо в този брой ще очертаем особеностите, свързани със статута на нашите студенти в алпийската държава.

Студенти с гражданство от страна – членка на ЕС, биват допускани до следване при същите условия, както и австрийските студенти. Голяма част от специалностите са със свободен прием. Това означава, че всеки българин, притежаващ диплома за успешно завършено средно (с матура – за завършилите след въвеждането на матурите в България) или висше образование (според програмата, за която се кандидатства – бакалавърска, магистърска или докторска), може да подаде формуляр за кандидатстване в желания университет. Сроковете за подаване на документи за зимния семестър 2010/2011 са от юни до октомври, като всеки университет определя различни дати. Препоръчително е да

издадени от австрийско учебно заведение, трябва да бъдат преведени от заклет преводач в една от двете държави.

Достъпът до висшите учебни заведения може да бъде и ограничен или чрез предварителен прием, или чрез селекция на студентите, която се извършва най-много два семестъра след приема. В момента специалности със селектиран прием са *психология, медицина, стоматология и ветеринарна медицина*.

Друг необходим документ за приема във висшите учебни заведения е удостоверение за ниво на владее на немски език. Ако кандидатът е положил матура в немскоговореща страна или е завършил немска гимназия или гимназия със засилено изучаване на немски език (подготвителен клас), не е необходимо да представя удостоверение. Удостоверението, доказващо владее на немски език, трябва да отговаря минимум на ниво B2 по единните европейски критерии за познания по чужди езици. Изпити, които се признават, са например Österreichisches Sprachdiplom, Goethe Zertifikat, DSH, DSD I, TestDaF и др.

ВАЖНО! В някои австрийски вузове удостоверението не е задължителен документ. Обикновено учебните заведения предлагат също и възможности

подадете документите си преди началото на септември, за да може до началото на семестъра – 1 октомври, всички формалности да бъдат изчистени. Дипломите за средно и висше образование, които не са

за курсове по немски в рамките на три семестъра. Курсовете са на цена между 300 и 400 €. През този период от обучението си студентите са със статут „извънредни студенти“. Едва след успешно полагане на

За повече информация можете да ни откриете на тел. 0699/190-35-035 (всеки работен ден от 9 до 17 ч.) и на нашата интернет страница www.eukompass.at.

ТЕКСТ Информационен център „Компас“

изпита по езика те имат право да сменят статута си на „редовни студенти“ и да се явяват на изпити и т.н.

Редовните студенти от Австрия или от страна – членка на ЕС, са освободени от университетска такса за определения от университета минимален срок на обучение, за който трябва да завършат следването си, плюс два бонус семестъра (за различните специалности срокът е различен). Сумата, която заплаща студентът, ако е в рамките на тази определена продължителност, възлиза на 16,86 € за семестър. Ако срокът бъде превишен, семестриалната такса се повишава на 363,36 €.

ВАЖНО! В случай че студентът е надвишил минималния срок на обучение, но е легално зает и получава определен годишен доход (висшите учебни заведения публикуват всяка година каква е границата на дохода, необходима за освобождаване от такса), той може да представи данъчна декларация, издадена от финансовата служба по местоживее. След решение на висшето учебно заведение да бъде освободен от таксата 363,36 € студентът плаща само горепосочените 16,86 € за семестър.

Студентският живот в Австрия е свързан и с редица други социални придобивки, като безплатна банкова сметка, намаления за културни учреждения, спортни клубове, библиотеки и т.н. Както във всяка европейска държава, така и тук студентският статут е свързан с получаването на някои социални облекчения и придобивки, като евтина здравна застраховка, намалени цени на градския транспорт, достъпни възможности за живее в студентско общежитие. Студентската семестриална

Анкета

карта за градския транспорт е достъпна за ненавършилите 26 години преди започването на семестъра. За закупуването на картата са необходими студентска книжка (Studentenausweis) и актуално уверение, издадено от университета, в който следва студентът. Здравната застраховка, в случай че следващият не притежава друга, е на стойност 24,42 € на месец (данните са от 2010 г.). За да сключи застраховката, застрахованият трябва да отговаря на определени условия, като спазване на горна граница на дохода на годишна база, различен за наети и самонаети лица, спазване на средната продължителност на времето, определено за следване, плюс четири семестъра постоянна адресна регистрация в Австрия. Студенти, получаващи трудово възнаграждение в размер, който не надвишава осигурителния минимум от 366,33 € месечно (2010 г.), могат да се застраховат не като студенти, а като работещи на минимална работна заплата. Тази застраховка включва, освен здравни, и пенсионни осигуровки (48,83 € за 2010 г.).

Важен аспект от живота на българските студенти в Австрия е правото на работа. Българските студенти по презумпция имат право на трудова заетост, но това право не им е гарантирано свободно. Условието за получаване на разрешително за работа е наличието на работодател, който има готовност да наеме българския студент и да подаде за целта заявление в кварталното подразделение на службата по заетостта. При това трудово отношение студентът няма право да получава месечно повече от 366,33 €. След получаване на разрешителното за работа (Beschäftigungsbewilligung) и непрекъсната трудова заетост на същото работно място от една година, студентът има право да подаде заявление за разрешително за трудова заетост, даващо му достъп до целия трудов пазар в Австрия (Freizügigkeitsbestätigung). ★

Допълнителна информация с полезни линкове по темата можете да намерите в сайта на Информационния център „Компас“ www.eukompass.at.

В следващия брой ще обвърнем внимание на специалностите с ограничен прием.

Лесно ли се завързват приятелства в университета?

Мила Кирилова:

Зависи най-вече от личната нагласа. По принцип трудно се завързват контакти, тъй като хората са затворени. Но ако човек има желание, винаги може да си намери приятели, да намери среда и да пречупи австрийците по някакъв начин. А пък ако не с тях, има достатъчно хора от други страни.

Дияна Ковачева:

Аз съм възпитаничка на Икономическия университет. В началото там е почти невъзможно да си намериш лесно приятели. Причината е, че студентските потоци са огромни и студентите се разминават в множеството. Слава богу по-нататък по време на следването има лекции, за които присъствието е задължително и групите са малки. Там шансът за завързване на някакъв контакт е по-голям. Освен това е по-лесно да се сприятелиш със сънародници или с други чужденци. Вероятността да създадеш контакт с австриец е малка, да не говорим за приятелство.

Мария Велизарова:

Не се завързват лесно. От първия семестър всички странят един от друг. В началото това ме учуди и след няколко неуспешни опита да завържа контакти с колегите си се отказах. След години видях обаче, че вече имах изградени контакти, но аз не бях разбрала точно как е станал номерът... В началото си мислех, че проблемът е в мен, защото съм чужденка и не говоря добре немски, но всъщност проблемът е общ.

АКТУАЛНО ОТ Financecoaching

*Във всяка криза се крие шанс!
Когато дойде кризата, едни вдигат стени,
а други строят вятърни мелници. Има
хора, които си казват: Сега е моментът
да покажем на какво сме способни. Именно
тази група от хора поставят основите за
утрешната по-добра икономика.*

ТЕКСТ Анета Писарева
ПРЕВОД Радослава Савова

Историята ни учи, че човек, а дори и цели държави, системи и общества се променят само вследствие на мъчителен натиск или пионерски иновации.

Катастрофите и първичният взрив имат способността да обуславят гигантски напредък. Последните икономически събития сочат към преориентация в икономиката и политиката. Стремещт към устойчиво развитие, солидарност и доверие са взели превес над надмощието на печалбата като самоцел.

Според прогнозите на Института по маркетинг и проучвания в Гутау – Горна Австрия, който се ръководи от автора на бестселъри Кристиан Хехенбергер (чийто прогнози се сбъдват на 80 %) ние, европейците, се намираме в най-ценното десетилетие от 1945 г.¹ насам.

Общи положения. Думата „хаос“ има, по ирония, гръцки корен, който означава „празнина“. Хаосът е нормално състояние за нашия свят, за вселената той се явява градивен елемент.

Готовността на европейците да осигурят помощ за Гърция е най-неочакваната постъпка в ЕС след въвеждането на еврото. Съвсем основани са и страховете, свързани с най-нестабилните евро-страни като Португалия, Ирландия, Гърция и Испания, но от друга страна, еврозоната като цяло притежава много повече потенциал, отколкото Великобритания, САЩ или Япония. Въпреки властващото депресивно настроение в медиите, според МВФ Европейският съюз, състоящ се от 27 държави, за 2008-а е бил на първо място по БВП (брутен вътрешен продукт) и той ще може да запази своята позиция през следващите 10 години. За 2009-а задължениелостта на САЩ се е увеличила с 13 % от нейния БВП, докато тази на ЕС е нарастнала само с 3,9 %. През 2010-а държавният дълг на Америка възлиза на 100 %, този на Европа – на 70 % от БВП. Оттук следва, че Европа има финансовата възможност да реализира нови конюнктурни пакети. Тя също така печели и от експорта към четирите бързо развиващи се страни – Бразилия, Русия, Индия и Китай, които бележат истински подем.

Aktuelles von Financecoaching

*Jede Krise ist auch eine Chance!
Wenn der Sturm kommt, bauen die einen Mauern und die anderen Windmühlen! Es gibt Leute, die sagen: „Jetzt haben wir die Chance zu zeigen, wie gut wir sind!“ Diese Gruppe von Menschen schafft heute die Grundlagen für eine bessere Wirtschaft morgen.*

TEXT Aneta Pissareva

Die Geschichte zeigt, dass sich der Mensch aber auch ganze Staaten, Systeme und Gesellschaften nur durch einen großen Leidensdruck oder durch bahnbrechende Innovationen verändert haben.

Katastrophen und Urknalleffekte verhelfen oft zu einem dementsprechend gewaltigen Sprung nach vorne. Die neuesten wirtschaftlichen Entwicklungen zeigen, dass eine große Umorientierung in Wissenschaft und Politik stattfindet. Das Bestreben nach Nachhaltigkeit, Solidarität und Vertrauen ist wichtiger als der Selbstzweck der Gewinnmaximierung.

Laut Prognosen des Instituts für Marketing und Trendanalysen in Gutau/OÖ, geleitet von dem Bestsellerautor Christian Hehenberger (Trendtrefferquote der Prognosen von 80 %!), treten wir Europäer in das wertvollste Jahrzehnt seit 1945!¹

Allgemein. Das Wort *Chaos* stammt bezeichnenderweise aus dem Griechischen und heißt 'Kluft'. Chaos ist das Natürlichste dieser Welt und stellt einen Baustein unseres Universums dar.

Die Entscheidung der Eurozone, die Rettung Griechenlands umzusetzen, ist der außergewöhnlichste Entwicklungsschritt in der EU seit Einführung des Euro. Es ist sicherlich berechtigt sich über die schwächsten Euro-Länder (Portugal, Ireland, Italien, Griechenland und Spanien) Sorgen zu machen, aber zusammengenommen hat die Eurozone genug Substanz und steht besser da als GB, USA oder Japan. Trotz der zurzeit die Medien beherrschende Weltuntergangstimmung, war laut dem Internationalen Währungsfond die Europäische Union mit ihren 27 Mitgliedstaaten gemessen am Bruttoinlandsprodukt (BIP) bereits im Jahr 2008 die größte Wirtschaftsmacht der Welt und wird ihre Nr. 1 Stellung über die nächsten 10 Jahre behaupten können.

Im Jahr 2009 hat sich die USA um 13 % des BIP neu verschuldet, die EU um nur 3,9 %. Im Jahr 2010 erreicht die Staatsschuldenquote der USA 100 %, die der EU – 70 %. Somit hat die EU den größten finan-

За последните години китайците осигуряваха на американците годишни кредити на стойност около 1000 млрд. \$. Тези пари, имитиращи допълнителна покупателна способност, се раздаваха на американското население под формата на изгодни кредити, които пък от своя страна биваха похарчени за китайски играчки, електроника, дрехи и т.н. Китайското правителство има намерение в бъдеще драстично да редуцира кредитните средства за САЩ, за да ги представи на собственото си население с цел покачване на потреблението в страната. По този начин в Китай ще се създаде платежоспособна средна класа от 250–350 млн. души, БВП ще нарасне и това ще доведе до постигане на стабилен икономически растеж.

Четири бързо развиващи се страни Бразилия, Русия, Индия и Китай (т.нар. БРИК държави) са стигнали през 2009-а до споразумение за обща външна политика и са поставили за своя цел да се отгласнат от влиянието на американския долар чрез въвеждането на обща БРИК валута. Сумата от БВП на четирите държави се намираше още през 2008-а на трето място след БВП-тата на ЕС и САЩ и преди Япония. Държавната задлъжнялост на БРИК държавите е сред една от най-ниските в интернационален мащаб, като пример за това е отличничката Русия с едва около 10 %.

Япония е държавата с най-висок външен дълг сред западните индустриални държави, който възлиза на около 190 % от нейния БВП, което от своя страна прави много вероятно валутата ѝ да бъде обезценена.

Капиталови инвестиции. Икономическите отрасли на бъдещето са суровините, възобновяемата енергия, водните ресурси, аграрните и горските масиви, биоводните култури, електроавтомобилите и електромопедите, както и електровелосипедите. В много от изброените по-горе отрасли ЕС вече е набрал преднина. Тенденциите, които са следствие от глобалното изменение на климата, биват много последователно преследвани в Европа.

Златото остава все така атрактивно. Според информация на Световната комисия за злато Китай има златно обезпечение на своята валута само от 1,6 %, докато международните директиви препоръчват то да бъде 10 %.

Финансиране. Лихвите остават на същото ниско ниво, а банките са рестриктивни при даване на нови заеми или увеличаване на съществуващите.

Кредитите в чужди валути попадат отново под натиск поради настоящите разменни нива на валутите. Институцията на финансовия надзор в ролята си на защитник на интересите на банките се опитва да помогне за техния оздравителен процес, като издава забрана за отпускане на нови заеми, въпреки че с никой банков закон финансовият надзор не е упълномощен да налага подобни забрани. Отървайки се от конкуренцията на финансиранятия в CHF и JPY, банките могат да увеличат печалбата си от маржа. Едно евентуално връщане в евро при сегашните нива трябва да бъде много добре обмислено. Особено ако става въпрос за падеж на плащането далеч във времето, трябва да се има предвид, че съществува реален шанс обстановката да се подобри.

Застраховки. Премиите за автомобилните застраховки са много изгодни поради засилена конкуренция и да се направи сравнение между отделните предложения, се препоръчва горещо.

Недвижимо имущество. Тенденцията да се инвестира в недвижимо имущество продължава да е актуална. Важни за определянето на цената на един обект са разходите за енергия и местоположението му. ★

зиелен Gestaltungсraum für weitere Konjunkturpakete. Durch die Exportorientierung profitiert die EU enorm von dem Boom der BRIC Staaten.

In den letzten Jahren gaben die Chinesen den US Amerikanern jährlich rd. 1. 000 Mrd. \$ Kredit. In Form von sehr günstigen Krediten an die Bevölkerung flossen diese Gelder als zusätzliche Kaufkraft, die hauptsächlich für chinesisches Spielzeug, Elektronik, Textilien u. s. w. ausgegeben wurden. Die Regierung in China will in Zukunft die Kredite für die USA massiv reduzieren und der eigenen Bevölkerung Kredite gewähren, um den Konsum daheim anzukurbeln. Es soll eine kaufkräftige Mittelklasse von 250–350 Mio. Menschen entstehen, das BIP steigt und ein nachhaltiges Wirtschaftswachstum wird generiert.

Die BRIC-Staaten – Brasilien, Russland, Indien und China, haben 2009 beschlossen verstärkt gemeinsam aufzutreten und haben das erklärte Ziel durch eine neue BRIC-Währung die Abhängigkeit von dem US \$ zu reduzieren. Die Summe des BIP der BRIC Staaten war bereits im Jahr 2008 an dritter Stelle nach der EU, USA und vor Japan. Die Staatsschuldenquote der BRIC Länder ist am geringsten im internationalen Vergleich, positiver Spitzenreiter ist Russland mit rd. 10 %.

Japan hat mit rd. 190 % des BIP die höchste Verschuldung unter den westlichen Industrieländern, was u. a. eine Abwertung der JPY sehr wahrscheinlich macht.

Kapitalanlagen. Die Zukunftsbranchen sind u. a. Rohstoffe, Erneuerbare Energien, Wasser, Agrarland, Wälder, Bio Aquakulturen, Elektroautos/Mopeds und -fahrräder. In vielen dieser Schlüsselbranchen hat die EU bereits einen Vorsprung. Die durch den Klimawandel eingeläuteten Trends werden in Europa viel konsequenter umgesetzt.

Gold bleibt weiterhin interessant. Laut Information des World Gold Council hat China derzeit nur 1,6 % der Währungsreserven in Gold angelegt, die internationalen Richtlinien empfehlen 10 %!

Finanzierungen. Die Zinsen bleiben weiterhin tief, die Banken sind restriktiv bei der Neuvergabe und Prolongation.

Aufgrund der momentanen Wechselkurse sind bestehende Fremdwährungskredite zusätzlich unter Druck geraten. Die Finanzmarktaufsicht als Interessensvertretung der Banken versucht denen beim Sanieren zu helfen und hat ein de facto Verbot für Neuaufnahmen ausgesprochen, obwohl keine bestehende Regelung des Bankwesens die Aufsichtsbehörde zu einer solchen Vorgangsweise ermächtigt. Ohne Konkurrenz durch die langfristig billigeren Finanzierungen in SFR und JPY können die Banken viel höhere Margen verrechnen. Ein eventueller Ausstieg zu den jetzigen Kursen sollte gut überlegt sein. Vor allem bei langen Restlaufzeiten besteht die Chance, dass sich die Lage wieder beruhigt.

Versicherungen. Die Prämien für die Autoversicherungen sind aufgrund des Wettbewerbs sehr günstig. Ein Vergleich lohnt sich!

Immobilien. Der Trend zur Anlage in Sachwerten ist weiterhin ungebrochen. Die Energieeffizienz und die Lage spielen eine ausschlaggebende Rolle in der Preisbildung. ★

¹ Heiße Zukunft, Горещо бъдеще, ISBN 9783901852114

Димитрана Шиногъл:

Приготвянето на храната е ритуал

Мечтаете си за делници с уханна супа от репички или от мечи лук; за кнедли с рибен пълнеж; за картофена тарта или за тестени розички; за следобед, изпълнен с уханието на бриоши, на ароматни сладки и ябълков щрудел; или за прекрасния вкус на яagodова вита торта? Шогава е достатъчно да надникнете в света на Димитрана (dimitranas.blogspot.com), за да разберете, че не мечтаете за невъзможни неща.

ТЕКСТ Доника Цветанова
СНИМКИ Архив Димитрана Шиногъл

Димитрана Шиногъл е българка, живее в Австрия от почти девет години, омъжена е за австриец. Казва за себе си, че е стеснителен, скромнен, толерантен, подреден и изключително позитивно настроен човек, а за кулинарните си творения – че не търси професионални успехи и че всичко, което прави, сътворява в рамките на кухнята за радост на близките си хора и за свое собствено удовлетворение. Решава да споделя в интернет пространството кулинарното си хоби, придружено със снимки, съвети, с отношение към храната и приготвянето ѝ,

Димитрана разрязва вита торта
Dimitrana beim Ausschneiden eine Torte

и преди две години създава своя кулинарен блог с името „Тайната на нашата вечеря“.

Госпожо Шиногъл, защо избрахте точно това име и визия за своя блог?

Останах поразена след посещението си в Миноритенкирхе от прекрасната стенна мозайка – огромно копие на известната картина на Леонардо да Винчи. Снимах я и впоследствие стана част от дизайна на блога. Заглавието се оформи спонтанно

и в хармония с визията. „Тайната вечеря“ съотнесох към „Тайната на нашата вечеря“ – символично заглавие, което разкрива тематичната ориентация на блога. Представа и отношението ми към приготвянето на храната – ритуал, извършван с желание и добро чувство, и към самото хранене – приятно изживяване. Срещата на масата след изминалия ден за мен е специален акт: уют, задушевен разговор, близост и споделяне, израз на обич, белег за сигурност и съпринадлежност.

Кога се запалихте по кулинарното изкуство?

Кулинарията стана мое хоби постепенно, след като се омъжих. Вместо да се превърне в ежедневна рутина, приготвянето на храната все повече ме интригуваше и се превръщаше във все по-интересно, носещо удоволствие занимание. Започнах да изпробвам рецепти, да експериментирам различни, нови за мен вкусови комбинации, да предизвиквам себе си както в кулинарията, така и в сладкарството, а паралелно с тях – и във фотографията.

Вашата кулинарна слабост?

Витите торти. Правя ги винаги по специален повод и влагам повече от обикновеното чувство и старание, като преди реализацията имам вече оформена визия за готовата торта. Витите торти изискват определен опит, но технологията им е сравнително лесна. Направата на празнично украсена торта отнема 4–5 дни.

Бутерки с пълнеж от моркови и топено сирене
Karottenblumen mit Rauchkäse

Как се чувства една българка в Австрия?

Наистина добре. Имах късмета да открия тук всичко, което ми е ценно: любов и съпруг, семейство, дом, уют и сигурност. Никога не съм се чувствала чужда. И да добавя, че за мен Виена не е точно Австрия, а образец за голям, космополитен и модерен град. Австрия е много повече – харесвам я и дори заобичах тази страна.

Сравнявате ли различните култури?

Винаги съм се стремил да избягвам съпоставка между двете култури. Не мисля, че сравнението би било подходящ метод за събиране на опит, нито че е верен път за оформяне на изводи. Всяка култура притежава своите ценни характеристики, интересни страни, които само губят от самобитността и очарованието си, когато ги сравняваме.

Кое ястие според вас представя най-добре България, респективно Австрия?

Натъквала съм се на дискусии относно най-традиционното, типично българско ястие. С предложения за мусака, лозови сармички, чушки с боб, шкембе чорба. За мен обаче – и без никакво съмнение – най-български са разкошните пите, обредните хлябове, питите с пълнеж, тараторът и тиквеникът.

В процеса на опознаване на австрийската кухня опитвам разнообразни, непознати и вкусни ястия. Трудно ми е да реша кое от тях би представило най-добре Австрия. Всеки регион предлага своите вкуснотии. ★

Dimitrana Schinogl:

Die Zubereitung der Speisen ist ein Ritual

Wenn Sie von duftender Radieschen- oder Bärlauchsuppe, von Knödeln mit Fischfüllung, Tarte aux Pommes oder Teigröschen träumen, wenn Sie sich nach Nachmittagen mit schmackhaften Brioche, köstlichen Keksen und Apfelstrudel oder nach einer herrlichen Wickeltorte sehnen, dann brauchen Sie nur in die Welt der Bulgarin Dimitrana (dimitranas.blogspot.com) einen Blick zu werfen: Sie werden gleich verstehen, dass Sie nicht vom Unmöglichen träumen.

Die Bulgarin Dimitrana Schinogl ist seit fast neun Jahren in Österreich verheiratet. Sie selbst hält sich für eher schüchtern, bescheiden, toleranter, ordentlich und äußerst positiv Mensch. Über ihre kulinarische Kreativität sagt sie, dass sie keinen beruflichen Erfolg anstrebt, sondern alles, was sie zwischen den eigenen vier Küchenwänden zur Freude ihrer Nächsten und Liebsten kreierte, aber auch zu eigenem Vergnügen macht. Dimitrana wollte ihr kulinarisches Interesse mit Anderen teilen und öffnete vor zwei Jahren ein eigenes Weblog mit dem Namen „Unser Abendmahl“. Sie stellt dort Fotos, Ratschläge sowie Ihre eigene Einstellung zur Nahrung und ihre Zubereitung.

Frau Schinogl, wie kam die Idee für den Namen und Layout des Blogs?

Nach einer Besichtigung der Minoritenkirche in Wien war ich erstaunt über das gewaltige Mosaik, das eine Kopie des berühmten Gemäldes „Das Abendmahl“ von Leonardo da Vinci darstellt. Ich machte ein Foto vom Mosaik, das später Teil des Layouts wurde. Die Wahl dieses Namens folgte spontan und im Einklang mit der Gesamtgestaltung. Da

Картофени кнедли с рибен пълнеж и романтичен сос от касис
Kartoffelknödel mit Lachsfüllung und romantischer Kassissoße

Vinci's „Abendmahl“ wurde zu unserem Abendmahl. Die Überschrift ist symbolisch gemeint. Sie verrät die thematische Orientierung des Blogs und zugleich meine eigene Einstellung zur Zubereitung unserer Speisen, nämlich ein Ritual, das man mit Lust und Liebe ausführt, was den Verzehr zu einem einzigen Vergnügen macht. Das zusammenkommen um den Tisch nach einem Arbeitstag finde ich etwas Besonders. Das soll ein gemütlicher Ausklang des Tages sein, mit einem innigen Gespräch, mit Zeigen von Nähe und Liebe, mit einem Gefühl von Geborgenheit und Zusammengehörigkeit.

Wann entdeckten Sie die Leidenschaft für die Kochkunst?

Nachdem ich geheiratet hatte, wurde das Kochen allmählich zu meiner Leidenschaft. Statt zur Alltagsroutine zu werden, interessierte mich das Kochen immer mehr und mehr. Die Zubereitung der Mahlzeiten fand ich immer interessanter, aber auch vergnüglich. Ich begann neue Rezepturen zu probieren, mit neuen Geschmackskombinationen zu experimentieren und zu improvisieren. Ich suchte nach Herausforderungen sowohl in der Koch- und der Konditoreikunst als auch in der Fotografie.

Was ist ihre kulinarische Vorliebe?

Das sind bestimmt die Wickeltorten. Ich bereite sie immer nur für spezielle Anlässe zu und lege mehr als das übliche Gefühl und Mühe ein. Ich weiß immer im Voraus, wie die fertige Torte aussehen soll. Zur Zubereitung von Wickeltorten wird eine gewisse Erfahrung gefordert. Das Verfahren hingegen ist relativ einfach. Die Zubereitung einer solchen Torte mit festlicher Verzierung dauert vier bis fünf Tage.

TEXT Donika Tsvetanova
ÜBERSETZUNG Krasimira Plachetzky
FOTOS Archiv Dimitrana Schinogl

Пита със сирене
Rundbrot mit Käse

Wie fühlen Sie sich in Österreich?

Gut, wirklich gut. Ich hatte das Glück, alles Wertvolle in Österreich zu finden; die Liebe, meinen Ehemann, meine Familie, mein Zuhause, aber auch Gemütlichkeit und Sicherheit. Ich fühlte mich nie fremd hier. Ich denke jedoch, dass Wien nicht mit Österreich gleichzustellen ist. Wien ist zwar eine große moderne Metropole, aber Österreich ist viel mehr als nur Wien. Ich kann sogar sagen, dass ich dieses Land liebe.

Ziehen Sie Vergleiche zwischen beiden Kulturen?

Ich bemühe mich jegliche Vergleiche eher zu meiden. Denn ich denke nicht, dass das Vergleichen der richtige Weg ist, Erfahrung zu sammeln oder über eine fremde Kultur Schlussfolgerungen zu ziehen. Jede Kultur besitzt etwas Wertvolles. Durchs Vergleichen geht nur die Identität und der Reiz verloren.

Welches Gericht würde am besten Bulgarien bzw. Österreich repräsentieren?

Diskussionen darüber, welches das traditionellste bulgarische Gericht wäre, habe ich mehrmals erlebt. Vorschläge gibt es viele: Moussaka, Dolmasi, Iskembe oder mit Bohnen gefüllte Paprika. Für mich jedoch sind die herrlichen bulgarischen Ritualbrote, die Rundbrote mit Füllung, das Tarator – eine kalte Joghurtsuppe mit geriebener Gurke, und der Kürbisstrudel absolut typisch für die bulgarische Küche. Hier in Österreich probiere ich immer neue Speisen, um die hiesige Küche kennen zu lernen. Welches jedoch das typischste österreichische Gericht ist, ist für mich schwierig festzulegen, denn jede Region hat ihre eigenen Köstlichkeiten zu bieten, wie bei uns in Bulgarien. ★

БЪЛГАРСКИ ПРАВОСЛАВЕН ПАРАКЛИС

„Св.св. Кирил и Методий“
1040 Виена, Клагбаумгасе 4
Тел./факс 01/581-30-04 (Църковен)
Мобилен 0699/195-85-481
www.orthodoxes-kloster.at
Служи се на църковнославянски
и новобългарски език

Програма за юни и юли

Дата Час

Юни

5	18	Вечерно богослужение
6	10	Св. литургия
19	18	Вечерно богослужение
20	10	Св. литургия
26	18	Вечерно богослужение
27	10	Св. литургия
29	8	Св. литургия. Св. апостоли Петър и Павел

Юли

3	18	Вечерно богослужение
4	10	Св. литургия
10	18	Вечерно богослужение
11	10	Св. литургия
17	18	Вечерно богослужение
18	10	Св. литургия
20	8	Св. литургия. Св. пророк Илия
24	18	Вечерно богослужение
25	10	Св. литургия

Петровден

*Набрах си биле на Енъовден,
да го вардя за Петровден,
да ми изгрее на Павльовден*.*

На 29 юни (Петровден) и на 30 юни (Павловден, или по църковному Събор на светите славни и всехвални дванадесет апостоли – б.р.) християнската църква почита паметта на светите апостоли Петър и Павел. В посланията си те са завещали основните правила на християнската вяра и живот. Всеотдайните разпространители на християнството са разпнати на кръст през 67 г. по нареждане на император Нерон.

Според народното поверие св. Петър е имал още четирима братя юнаци. При подялбата на небето и земята именно на Петър се паднало да е „ключар“ за рая. Св. Петър е главен съдник на човешките дела и определя коя душа е праведна и достойна да влезе в рая и коя не.

В иконографията светите апостоли Петър и Павел се изобразяват обикновено заедно, един до друг, държащи църква, а понякога и прегърнати. Св. Петър се изобразява като старец в бели одежди,

който в дясната си ръка държи ключовете на райските порти.

Свети апостол Павел държи в десницата си своите 14 послания като книга или в отделни свитъци.

Петровден е един от най-тачените летни празници в България. На този ден завършват двуседмичните Петрови пости и се принася жертвено животно – най-често младо пиле – в чест на светеца. На утринна служба в черквата се носят за благослов обреден петровски хляб „колак“ и ранни ябълки „петровки“. На места в българската етнографска област стотвеното пиле, хлябът и ябълките се раздават за здраве на роднини и на съседни.

Имен ден имат Петър и Петрана, Петя, Павел, Павлин и Павлина, Поля, Полина и Камен (гр. πέτρος ‘скала, камък’).

На именниците – честито и за много години! ★

¹ В етнографската литература празникът Павльовден се среща и с имената Павловден, Павлувден (б.р.).

Петър и Павел, 19 век, Самоков
Petar und Pavel. 19. Jh. Samokov

ТЕКСТ Доц. д.ф.н.
Димитър Дунков

ПЕТРОВСКО ПИЛЕ

Продукти

1 пиле
150 г масло
Сол
Чубрица
Червен и черен пипер

Приготовление

Пилето се изчиства и се измива, поръсва се с черен и с червен пипер и се посолява отвън и отвътре, по желание – и с чубрица. Във вътрешността му се слага маслото. Пече се до зачервяване, като се залива с малко топла вода или с бира.

Petrustag

Ранни ябълки (петровки) / Petrusäpfel

*Am Johannestag pflückte ich das Heilkräut,
um es für den Petrustag zu bewahren,
damit am Paulustag seine Blüte erscheint.*

TEXT und ÜBERSETZUNG
Dr. Dimitar Dunkov, Univ.-Doz.

Am 29. Juni, dem Petrustag, bulg. Petróvden, und am 30. Juni, dem Paulustag, bulg. Pávljovden (kirchlich: die Versammlung der zwölf Apostel), begeht die Kirche den Festtag der hl. Apostel Petrus und Paulus. Durch ihre Tätigkeit und die Beschreibung in den Apostelbriefen vermitteln sie die Grundregeln des christlichen Glaubens und des christlichen Lebens. Diese unermüdlichen Verfechter des Christentums wurden im Jahre 67 auf Anordnung des römischen Kaisers Nero gekreuzigt, bzw. enthauptet.

Nach dem Volksglauben hatte der Hl. Petrus noch vier Brüder. Bei der Aufteilung von Himmel und Erde wurde Petrus zum „Wächter“ des Paradieses bestimmt. Petrus, der Himmelspförtner, entscheidet, welche Seele wohlgefällig und ohne Sünde ist und somit des Paradieses würdig, und welche nicht.

In der Ikonographie werden die hl. Apostel Petrus und Paulus normalerweise nebeneinander, seltener einander umarmend, dargestellt; in der linken Hand tragen sie eine Kirche. Der hl. Petrus wird

als Greis dargestellt, in einem weißen Gewand, mit den Schlüsseln zu den Paradiestoren in seiner rechter Hand. Der hl. Apostel Paulus hält in der rechten Hand seine 14 Apostelbriefe als Buch oder als Pergamentrollen.

Petróvden ist eines der beliebtesten Sommerfeste in Bulgarien. An diesem Tag endet eine zweiwöchige Fastenzeit, das sog. Petersfasten. Man isst traditionellerweise ein junges Hähnchen, eine Art Opfergabe zur Ehre der hl. Apostel. Zum Morgengottesdienst bringt man in die Kirche „Petrusbrot“, ein rituelles Brotgenannt Kolák, sowie „Petrusäpfel“, bulg. Petróvki, die die erste reife Apfelsort des Jahres. Das gekochte Hähnchen, das Brot und die Äpfel werden vom Priester gesegnet und dann an Verwandte und Nachbarn zur Stärkung ihrer Gesundheit verteilt.

Namenstag haben Petär, Petrana und Petja, Pavel, Pavlina und Polja und ... Kámen „Stein“, denn Petrus ist ja der Fels, Stein (aus dem griech. Πέτρος)

Allen diesen Namenstagskindern: herzliche Glückwünsche für viele Jahre! ★

PETERSHÜHNCHEN

Zubereitung

Zutaten

1 Hühnchen
150 Gramm Butter
Salz
Rote Paprika
Pfeffer

Das Hühnchen putzen, waschen und mit roter Paprika und Pfeffer würzen und sowohl außen als auch innen salzen. Die Butter platziert man im Inneren des Hühnchen. Das Ganze wird gebraten bis es eine goldbraune Farbe hat; knusprig wird es, indem man immer wieder ein wenig warmes Wasser oder Bier darüber gießt, wenig.

БЪЛГАРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
„Св. Иван Рилски“
1040 Виена, Кюнплац 7
Тел. 01/894-72-49 или 0664/224-43-70
www.bok.at, info@bok.at

Програма за юни и юли

Дата Час

Юни

6	10,15	2-ра неделя след Петдесетница – на всички български светии. Злат св. лит. Енор. кафе
13	10,15	3-та неделя след Петдесетница. Злат св. лит. Енор. кафе
20	10,15	4-та неделя след Петдесетница. Злат св. лит. Енор. кафе
27	10,15	5-а неделя след Петдесетница. Злат св. лит. Енор. кафе
29	10–12	Св. първоверховни апостоли Петър и Павел (Петровден). Църквата е отворена, за да си запалите свещ и да се помолите

Юли

4	10,15	6-а неделя след Петдесетница. Злат св. лит. Енор. кафе
11	10,15	7-а неделя след Петдесетница. Злат св. лит. Енор. кафе
18	10,15	8-а неделя след Петдесетница – на св. отци от 6-те вселенски събора. Злат св. лит. Енор. кафе
20	10–12	Св. пророк Илия (Илинден). Църквата е отворена, за да си запалите свещ и да се помолите
25	10,15	9-а неделя след Петдесетница. Злат св. лит. Енор. кафе
27		Св. великомъченик Пантелеймон. Св. равноапостоли Седмочисленици. Успение на св. Климент, архиепископ Охридски

Възможност за изповед – всеки неделен ден след предварително уговорен час (по телефона)

Предстоящи събития

24. 05. 2010

БКИ „Дом Витгенщайн“
Wien 3, Parkgasse 18

24 МАЙ – ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА ПРОСВЕТА И КУЛТУРА И НА СЛАВЯНСКАТА ПИСМЕНОСТ

16 ч. Поднасяне на цветя пред паметника на светите братя Кирил и Методий в двора на БКИ „Дом Витгенщайн“.

16,30 ч. Програма на децата от Българо-австрийското училище за занимания в свободното време във Виена „Детство мое“ и постановка на училищния театър „Приключения опасни с герои сладкогласни“ по Недялко Йорданов

19,30 ч. Приветствие към нашите сънародници и дейци на културата, науката и образованието, живеещи в Австрия, от посланик Ради Найденов и връчване на наградите на Министерството на културата на Република България

20 ч. Празничен концерт

21 и 23. 05. 2010

ЧЕТВЪРТИ СЪБОР НА БЪЛГАРИТЕ В ЕВРОПА

В рамките на събора е заложена конференция, посветена на 130-годишнината от организираното българско присъствие по чешките земи, която ще се проведе на 21 май в Прага.

На 22 май – Четвърти събор на българите в Микулчице

Очаква се делегация от България с участието на председателя на Народното събрание на Р България г-жа Цеца Цачева, заместник-председателя г-н Георги Пирински и министър Божидар Димитров, патрон на изявата.

За повече информация: инж. Димитър Христов, тел. 0042/07390-60-163, e-mail info@bgklub.cz

4 и 5. 06. 2010

БОТЕВИ ТЪРЖЕСТВА 2010

Традиционните Ботеви тържества тази година ще се проведат под мотото „Недостижимият“ и ще бъдат под патронажа и с участието на министър Божидар Димитров.

В БКИ „Дом Витгенщайн“ Ботевата вечер ще бъде на 4 юни от 19 ч., а тържеството пред паметника на Христо Ботев във ВИП парка на ЮНЕСКО в Голс ще бъде на 5 юни от 15 ч.

В програмата ще участват артистката от Йозефщат Деси Урумова и фолклорният състав „Китка“.

27. 05. 2010

Театър ЧЕРНИ ОЧИ ЗА СЛУЧАЙНИ СРЕЩИ

по Любомир Пеевски

С участието на актрисите Лина Гладийска и Деси Урумова.

Концертната зала на БКИ „Дом Витгенщайн“, Wien 3, Parkgasse 18
ВХОД 10 €

19. 06. 2010

БКИ „Дом Витгенщайн“
Wien 3, Parkgasse 18

INTERNATIONALE ART CONNECTION

Der Kulturverein *IDEA Society* in Zusammenarbeit mit dem Bulgarischen Kulturinstitut „Haus Wittgenstein“ präsentiert die *Internationale ART connection* mit Künstlern

aus Österreich (Peter Kubelka, Alex Rinesch), Bulgarien (Nestor Kovatchev, Juliana DO) und Deutschland (Cornelia Krafft).

Juliana DO

ЕВРОПЕЙСКАТА ЗДРАВНА КАРТА НЕ Е ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРИ ПЪТУВАНЕ ИЗВЪН БЪЛГАРИЯ

Документът, който удостоверява, че притежателят му си е плащал здравните вноски и има право на безплатна спешна помощ в ЕС, няма да е задължителен при напускане на България. Това гласуваха

българските депутати в края на март, приемайки промени в Закона за здравното осигуряване.

Така картата отново ще е само препоръчителна. Законът на практика не се спазваше, тъй като не указваше кой трябва да следи за спазването му на границата, нито какви са санкциите, ако хора без карта пътуват за ЕС.

vib Vienna International Busterminal **BLAGUSS**

VIB: Öffnungszeiten täglich 6:30 - 21:00
1030 Wien, Erdbergstrasse 200 A, Tel. 01 - 798 29 00 - 0*

AIR KONA www.airkona.com
информация и резервации:
ВИЕНА-СОФИЯ, тел: 0043 21 798290021
Замбуур, Линц, Франк-Лобн
тел: 0043-676 5533 451
СОФИЯ-ВИЕНА, тел: 00359 21771 11 11

АВТОБУСНАТА КОМПАНИЈА • DAS BUS UNTERNEHMEN • THE BUS COMPANY • IL NOLEGGIO PULLMAN

Българите в Австрия

Как да се абонира за списанието
Годишен абонамент – 9 €

Банкова сметка

**Kulturverein Bulgaren in Österreich,
Erste Bank, PLZ 20111,
Kontonr. 28714074000**

Ако извършвате превода електронно с **e-banking**:

– в полето **Приложение (Verwendungszweck)**
напишете *Abonnement*;

– в полето **Допълнителен текст (Zusatztext)**
напишете името и адреса си.

Wie ist die Zeitschrift zu abonnieren
Jahresabonnement – 9 €

Konto

**Kulturverein Bulgaren in Österreich,
Erste Bank, PLZ 20111,
Kontonr. 28714074000**

E-banking:

– im Feld **Verwendungszweck** schreiben Sie bitte
Abonnement;

– im Feld **Zusatztext** geben Sie Ihren Namen und
Adresse bekannt.

Mag. Zlatka Bojtcheva

GERICHTS- UND
KONFERENZDOLMETSCHERIN
Bulgarisch, Russisch, Italienisch
1050 Wien, Pilgramgasse 11
Mobil 0664/355-72-62
E-Mail zlatka_bojtcheva@hotmail.com

Mag. Vessela Makoschitz

ALLGEMEIN BEEIDETER GERICHTS-
DOLMETSCHER FÜR BULGARISCH
1060 Wien, Luftbadgasse 11/1
Tel. 0664/412-67-25, Fax 01/585-20-68
E-Mail Vessela.Makoschitz@chello.at

Mag. Hristina Wolfsbauer

GERICHTSDOLMETSCH UND
ÜBERSETZERIN FÜR BULGARISCH
1020 Wien, Heinestr. 24–28/3/29
Tel. 01/212-53-80, Fax 01/219-78-04,
Mobil 0676/498-73-60

Mag. Dora Ivanova

GERICHTSDOLMETSCHERIN
BULGARISCH UND RUSSISCH
1040 Wien, Margaretenstr. 21/1/4
Tel. 01/586-63-34, Fax 01/586-22-69,
Mobil 0676/421-39-10
E-Mail dora.ivanova@chello.at
<http://dora.ivanova.at>

SICHERHEIT ZU GÜNSTIGEN PREISEN

MAUER locking systems TÜV-CERT
• Hoch-Sicherheits-Zylinder MAUER
LOGO® (Секретни ключалки с
патентован профил)
• Balkenschlösser für ein- und zwei-
flügelige Türen
1060 Wien, Lehar Gasse 17
Tel. 0676/303-71-78

УСЛУГИ

Бояджийски и гипсиджийски услуги
Тел. 0650/237-91-88

COMPUTERREPARATUR

Schnell und günstig
Tel. 0650/338-76-52

NK-BUCHHALTUNGS OG

Firmengründung, Buchhaltung,
Lohnverrechnung, Jahresabschluss
Wir sprechen Ihre Sprache: Bulgarisch,
Serbisch, Russisch, Deutsch
Tel. 01/971-30-28, 0676/360-23-18,
0650/72-72-220

Немски за свободното време

Нямаш ли очи на главата си? Keine Augen im Kopf haben

Когато някой попита
някого дали „няма
очи на главата си“,
го предупреждава в
преносен смисъл да
внимава.

*Вече два пъти почти
да ме съборите – нямате ли очи на главата си?*

Wenn man jemanden
fragt, ob er „keine Augen
im Kopf habe“, dann wirft
man ihm – in umgangssprachlicher
Ausdrucksweise – vor, dass er besser
hätte aufpassen sollen.

Sie haben mich schon zweimal fast umgerissen – haben Sie denn keine Augen im Kopf?

Важни адреси

Посолство на Р България
1040 Wien, Schwindgasse 8
Тел. +43 1/505-31-13,
www.bulgaria.bg

**Български културен институт
„Дом Витгенщайн“**
1030 Wien, Parkgasse 18
Тел. +43 1/713-31-64,
www.haus-wittgenstein.at

**Българо-австрийско училище за
занимания в свободното време
„Св.св. Кирил и Методий“**
1040 Wien, Kühnplatz 7/10
Тел. +43 699/818-44-088,
www.bulgarische-schule.at

www.bulgaren.org

НОВ
ДИЗАЙН

NEUES
Design

НОВО

Вече можете да сваляте старите броеве на списанието като PDF документ от менюто *Архив*

АКТУАЛНО

Новините от живота на общността ще намерите на заглавната страница

NEU

Ab sofort haben sie die Möglichkeit die alten Ausgaben als PDF-Dokument unter *Archiv* herunterzuladen

AKTUELL

Die Berichte über die Aktivitäten unserer Comunity finden Sie direkt auf der Anfangsseite

Годишен абонамент – 9 €

Преведете сумата от 9 € на посочената банкова сметка (*Kulturverein Bulgaren in Österreich, Erste Bank, PLZ 20111, Kontonr. 28714074000*), като в полето **Verwendungszweck** напишете *Абонамент*, а в **Допълнителен текст** – името и адреса си.

Единична цена 2 €

Можете да закупите от
Teleconcept Trade Agency GmbH
1040 Wien, Margaretenstraße 8

Jahresabonnement – 9 €

Überweisen Sie die Summe von 9 € auf das Konto (*Kulturverein Bulgaren in Österreich, Erste Bank, PLZ 20111, Kontonr. 28714074000*). Im Feld **Verwendungszweck** schreiben Sie bitte *Abonnement* und im Feld **Zusatztext** geben Sie Ihren Namen und Adresse bekannt.

Einzelpreis 2 €

Sie können kaufen bei
Teleconcept Trade Agency GmbH
1040 Wien, Margaretenstraße 8

